

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Ове године за рехабилитацију у бањама о трошку Фонда ПИО могу да се пријаве пензионери који имају пребивалиште у Републици Србији и чија примања износе до 26.324 динара

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ПРИЈАВЉИВАЊЕ ДО 21. МАЈА

РЕПУБЛИЧКИ ФОНД ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

На основу члана 7 Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање („Службени гласник РС”, бр. 33/16, 39/16 – испр., 11/17, 16/17 – испр., 29/19 и 30/19 – испр.), Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање расписује

О Г Л А С за пријем захтева за упућивање корисника пензија на рехабилитацију за 2019. годину

1. Право на бесплатну рехабилитацију у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија, који имају пребивалиште на територији Републике Србије и чија пензија износи до 26.324 динара.

2. Право да се јаве на оглас имају корисници пензија из категорије запослених, самосталних делатности и пољопривредника, који, осим пензије која је до 26.324 динара, немају друга лична примања. Право да се јаве на оглас имају и корисници пензија који су то право остварили применом домаћих прописа и који примају пензију из иностранства (прерачунато по средњем курсу НБС на дан 31.12.2018. године 1€ = 118,1946 динара), под условом да збир тих пензија износи до 26.324 динара.

3. Право на коришћење бесплатне рехабилитације имају корисници пензија који то право нису користили у последњих пет година.

4. Уз пријаву, потребно је поднети:

- пензијски чек/ уколико је корисник већ примио пензионерску картицу, статус пензионера доказује овом картицом;
- доказ о висини пензије из иностранства (извод банке, потврда иностраног носиоца социјалног осигурања и друго);
- попуњену пријаву са изјавом, на прописаном обрасцу, где жели да користи рехабилитацију, да осим пензије корисник нема других личних примања, да у претходних пет година није користио право на рехабилитацију о трошку Фонда и да овлашћује Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање да у његово име и за његов рачун закључи уговор о пословној сарадњи са установом у којој ће користити право на рехабилитацију;
- расположиву медицинску документацију, уколико је корисник поседује.

5. Пријаве се подносе организацијама корисника пензија, а корисници са територије АП Косово и Метохија са пребивалиштем, односно боравиштем ван територије АП Косово и Метохија, пријаве подносе најближој филијали Фонда према месту пребивалишта, односно боравишта.

6. Чланство у пензионерским организацијама није услов за коришћење овог права.

7. Пријаве на оглас се подносе од 6. маја закључно са 21. мајем 2019. године.

8. Ранг листе корисника пензија који испуњавају услове за упућивање на рехабилитацију се објављују шеснаестог радног дана од дана истека огласа.

9. На ранг листу корисника пензија који испуњавају услове за упућивање на рехабилитацију може се поднети приговор надлежној комисији у року од пет радних дана од дана објављивања ранг листе на огласној табли.

10. Комисија из тачке 9 овог огласа дужна је да у року од пет дана размотри поднете приговоре и утврди коначну ранг листу корисника пензија који су остварили право на рехабилитацију и објави је на огласној табли организације корисника пензија, односно Савеза пензионера Србије и Удружења пензионера Србије „Независност” и огласној табли Дирекције Фонда, Дирекције Покрајинског фонда, филијале Фонда, односно службе филијале и испоставе.

БЕСПЛАТНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА КОРИСНИКА ПЕНЗИЈА У 2019.

Пријављивање до 21. маја

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање објавио је оглас за упућивање корисника пензија на бесплатну рехабилитацију у 2019. години, а пријављивање ће, уместо досадашњих 15 календарских дана, трајати дуже, односно 12 радних дана, тачније од 6. маја, закључно са 21. мајем.

Промена броја дана трајања огласа једна је од измена у Правилнику о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Наиме, на седници Управног одбора Републичког фонда ПИО, одржаној 18. априла 2019. године, усвојен је Правилник о изменама и допунама Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, који је ступио на снагу 22. априла 2019. године.

Како је Законом о ПИО предвиђено, Фонд издваја 0,10 одсто од планираних изворних прихода у години за средства којима побољшава друштвени стандард пензионера. У 2019. години за ове намене је укупно издвојено 464,39 милиона динара, од чега је највећи део – 417,954 милиона динара, односно 90 одсто, намењен за бесплатну рехабилитацију пензионера у бањама.

Када је реч о условима за опоравак у једној од 24 ба-

ње Србије о трошку Фонда, да подсетимо, право на бесплатну рехабилитацију у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима, у трајању од 10 дана, имају корисници старосних, инвалидских и породичних пензија, који имају пребивалиште у Републици Србији и чија пензија износи до 26.324 динара, као и корисници пензија који су то право остварили применом домаћих прописа и који прима-

ју пензију из иностранства, под условом да збир тих пензија не прелази наведени износ. Осим тога, услов за остваривање овог права је и да корисници, осим пензија, немају друга лична примања, као и да право на бесплатну рехабилитацију нису користили у последњих пет година.

– Као и до сада, за све кориснике који остваре право на бесплатну рехабилитацију, Фонд ће сносити трошкове

смештаја у бањи, пун пансион, трошкове превоза до одређене бање и назад, а уговорима са сваком бањом појединачно прецизиран је обим терапија које сваки корисник мора да добије, чиме је обезбеђено да рехабилитација буде у сваком појединачном случају прилагођена потребама пензионера. Фонд, такође, покрива и трошкове смештаја и превоза за пратиоца слепог лица и пратиоца детета које је

Врњачка Бања

ИЗДАВАЧ: Републички фонд
за пензијско и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**

Весна Анастасијевић

РЕДАКЦИЈА:

Париска бр. 9,
11000 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-745
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

остварило право на породичну пензију по основу неспособности за самосталан живот и рад – наводи Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу РФ ПИО.

Пензионери ће, као и претходних година, током боравка у бањама бити потпуно медицински збринуте, а то подразумева лекарски преглед, ЕКГ, лабораторијске анализе, специјалистичке прегледе и визите одељењских лекара, као и најмање три врсте терапија у зависности од оцене лекара и области за коју је одређена бања специјализована.

Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО прецизно је дефинисан начин бодовања и критеријуми који утичу на ранг листу. На првом месту је висине пензије, затим број година стажа осигурања, број година коришћења пензије, остварено право на туђу негу и помоћ и остварено право на породичну пензију за корисника који је право на породичну пензију остварио као дете које није способно за самосталан живот и рад.

Фонд не упућује кориснике на лечење, већ обезбеђује бесплатан опоравак пензионерима који због висине примања то себи тешко могу да обезбеде, а медицинска документација, уколико је корисници имају, потребна је да пензионери не би били послати у бање које им не одговарају.

Весна Кадиф

Пролом бања

Прецизирање критеријума у циљу приближавања корисницима

Још једна од измена у Правилнику о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО односи се на процентуално другачију расподелу средстава која се издвајају за различите видове друштвеног стандарда. У правилнику је измењен проценат средстава који се издваја за финансирање трошкова рехабилитације корисника пензија са 93,3 на 90 одсто, док ће се за финансирање свега осталог у вези са друштвеним стандардом уместо досадашњих 6,7 процената, убудуће издвајати 10 одсто. Како је објашњено на седници УО Фонда, ову измену Правилника предложио је Савез пензионера Србије.

Новине у правилнику односе се и на прецизније одређивање критеријума по питању друга два вида друштвеног стандарда – културних и спортско-рекреативних манифестација чији је циљ подстицање интеграције старих лица у друштво, и солидарне помоћи корисницима пензија у храни, лековима, медицинском материјалу, греву и средствима за хигијену.

Правилник предвиђа и образовање првостепених и другостепених комисија за спровођење поступка расподеле средстава за финансирање ових видова друштвеног стандарда. Такође, Управни одбор Фонда донео је одлуку о образовању Радне групе за израду Нацрта Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО.

Укинута обавеза подношења М-4 образаца

У складу са одредбама Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању, од 1. јануара 2019. године укинута је обавеза послодавца да Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање подноси пријаве података за матичну евиденцију.

Сходно томе, послодавци не подносе пријаве М-4 за 2018. и касније годи-

не и пријаве М-УН за 2019. и касније године.

Податке о стажу осигурања, оствареној заради и уплаћеним доприносима за пензијско и инвалидско осигурање за 2018. годину и податке о уговореним накнадама и висини уплаћених доприноса за ПИО за 2019. годину Фонд ће преузимати у матичну евиденцију на основу података

о основицама и уплатама доприноса за ПИО које добија од Централног регистра обавезног социјалног осигурања.

Послодавци који нису поднели пријаве М-4 за 2017. и раније године и пријаве М-УН за 2018. и раније године, дужни су да их поднесу на обрасцима који су важили до 31. 12. 2018. године.

Г. О.

ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ ПЕНЗИЈСКОГ И ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА

Посебан стаж

Различите категорије пензијског стажа неретко изазивају недоумице код осигураника који се припремају за одлазак у пензију. У Закону о пензијском и инвалидском осигурању спомињу се пензијски стаж, стаж осигурања и посебан стаж, док се у свакодневном говору најчешће користи термин „радни стаж”. Непознавање и неразликовање ових, законских термина за различите категорије стажа често отежава и добијање правне помоћи од овлашћених радника Фонда. Када се томе дода и чињеница да знатан број осигураника, нарочито из категорија запослених и самосталних делатности, одлази у превремену старосну пензију, за чије је утврђивање неопходно утврдити стаж осигурања неретко и до последњег дана, јасно је да неразумеваше може довести и до озбиљне грешке коју није лако исправити – прераног прекида радног односа, или престанка обављања самосталне делатности. Из тог разлога, читаоцима ћемо покушати да објаснимо разлике, као и значење различитих категорија стажа, а посебно улогу и значај посебног стажа при одласку у пензију.

Права из ПИО стичу се и остварују на основу пензијског стажа. Пензијски стаж је најшири термин и обухвата стаж осигурања и посебан стаж. Законским прописима који уређују услове за одлазак у пензију, стицање права условљено је искључиво одређеним трајањем стажа осигурања. Овај стаж подразумева време проведено на раду, укључујући и периоде примања новчане накнаде (нпр. за боловање), периоде проведене у обављању самосталних делатности, укључујући и периоде привремене обуставе обављања делатности, ако је плаћен допринос, периоде обављања привремених и повремених послова, или периоде за које је остварена уговорена накнада, као и периоде за које је осигураник сам уплаћивао доприносе (по члану 15 Закона), као и периоде бављења пољопривредом, за које су плаћени доприноси. За разлику од стажа осигурања, посебан стаж за своју основу нема рад, или самосталну делатност, већ се утврђује лицима која су поједине периоде провела у оружаним акцијама, односно у заробљеништву, на лечењу, или рехабилитацији у вези са тим акцијама, као и женама које су родиле троје деце. Посебан стаж се, дакле, при оцењивању услова за стицање права не узима у обзир, већ се само урачунава у укупан, пензијски стаж, при одређивању висине пензије. Ово је најзначајнија разлика и о њој се мора водити рачуна када се одлучује о престанку каријере и одласку у пензију.

За разлику од стажа осигурања, који се утврђује на основу пријава регистрованих у матичној евиденцији, посебан стаж се искључиво утврђује по захтеву осигураника, решењем. Дакле, уколико осигураник сматра да испуњава услове за утврђивање посебног стажа, неопходно је да Фонду поднесе захтев за утврђивање тог стажа, уз који ће приложити одговарајуће доказе. Уколико се захтев подноси за утврђивање посебног стажа у периоду проведеном у оружаним акцијама, прилажу се докази које издаје надлежни државни орган који је то лице ангажовао у оружаним

////////////////////
При оцењивању услова за стицање права на пензионисање посебан стаж се не узима у обзир, већ се само урачунава у укупан, пензијски стаж при одређивању висине пензије
 //////////////////////

акцијама – Министарство одбране, или Министарство унутрашњих послова, тачније њихове организационе јединице које воде одговарајуће евиденције. При утврђивању посебног стажа по овом основу, његово трајање одговара двоструком календарском трајању периода проведеног у оружаним акцијама, односно у заробљеништву, на лечењу, или рехабилитацији, уколико лице коме се утврђује посебан стаж у истом периоду није било запослено, односно обављало самосталну, или пољопривредну делатност. У случају да је лице било у осигурању, посебан стаж се утврђује у једноструком календарском трајању, а то трајање се при утврђивању права сабира са стажом осигурања навршеним у истом периоду.

Мајке које су родиле треће дете, уз захтев за утврђивање посебног стажа прилажу изводе из матичне књиге рођених за сву децу, а посебан стаж им се утврђује у трајању од две године и не везује се за одређени календарски период, односно у овом случају постојање обавезног осигурања по било ком основу, није од утицаја на начин утврђивања пензијског стажа.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању који се примењује од 1. јануара 2015. године садржи и одредбу којом се уређује утврђивање посебног стажа у трајању од шест месеци осигураницама, женама које су родиле једно дете, односно у трајању од годину дана женама које су родиле двоје деце, али је примена ове одредбе одложена до почетка 2032. године. Дакле, тек од 2032. године ће жене, осигуранице Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, моћи да поднесу захтеве за утврђивање посебног стажа, уколико су родиле једно, или двоје деце, без обзира на то када су деца рођена.

Као што је већ наведено, посебан стаж се не узима у обзир при утврђивању да ли осигураник испуњава услове за пензију, али се урачунава при одређивању висине пензије. Када се рачуна висина пензије, посебан стаж се сабира са стажом осигурања и чини укупан, пензијски стаж који је део једначине којом се рачуна висина пензије. Дакле, при утврђивању висине пензије, посебан стаж у обрачунању је потпуно изједначен са стажом осигурања и једнако утиче на крајњи износ. Примера ради, уколико се осигуранику на основу 20 година стажа осигурања утврди пензија у висини од 30.000 динара, посебан стаж у трајању од две године би ту пензију повећао за 10 одсто, па би она износила 33.000 динара.

Како је Законом укупно трајање пензијског стажа за утврђивање висине пензије ограничено на 45 година, то значи да ово ограничење важи и при урачунавању посебног стажа па будући пензионери треба и о томе да воде рачуна. Пензијски стаж који прелази укупно 45 година не утиче на висину пензије. Поједини државни органи, попут градских управа, нуде олакшице лицима која имају посебан стаж, нарочито уколико је он утврђен по основу учешћа у оружаним акцијама. Ове олакшице огледају се, најчешће, у умањеним месечним рачунима за комуналије, или трошкове превоза. Ипак, како се не ради о правима из пензијског и инвалидског осигурања, нити овакве олакшице одобрава Фонд, сугеришемо пензионерима да се о њима распитају у локалним удружењима. **Мирослав Миривић**

ДРУШТВЕНИ СТАНДАРД КОРИСНИКА ПЕНЗИЈА У 2018. ГОДИНИ

На бесплатном опоравку било 12.500 пензионера

Док се корисници пензија припремају да се пријаве на оглас РФ ПИО за пријем захтева за упућивање на бесплатну рехабилитацију у бањама и РХ центрима Србије за 2019. годину, прави је тренутак да се осврнемо на прошлу годину и видимо који је биланс спровођења Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО у 2018.

Друштвени стандард корисника пензија, подсетимо, поред бесплатне рехабилитације корисника пензија у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима, обухвата и културне и спортско-рекреативне манифестације чији је циљ подстицање интеграције старих лица у друштво, као и солидарну помоћ корисницима пензија у храни, лековима, медицинском материјалу, греву и средствима за хигијену.

Када је реч о бесплатној рехабилитацији, Финансијским планом Фонда за 2018. годину на име друштвеног стандарда корисника пензија планирана су средства у износу од 421,16 милиона динара, што је захваљујући вишим планираним изворним приходима, око 27,3 милиона динара више у односу на претходну годину. За финансирање трошкова реха-

Светлана Ђуретић

билитације корисника пензија Фонда у 2018. години издвојено је 392,94 милиона динара, односно 93,3 одсто укупних средстава.

Од 28. марта до 13. априла 2018, колико је трајао оглас за пријем захтева за упућивање корисника на рехабилитацију, за коришћење овог права пријавило се 36.110 корисника. Од укупно 13.320 корисника пензија који су остварили право и који су упућени на рехабилитацију по огласу из 2018. године, у бањама је боравило 94 одсто корисника пензија, односно то право је искористио 12.541 пензионер.

Дика Кајевић

Према речима др Дике Кајевића, директора Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО и председника Радне групе за праћење и спровођење поступка рехабилитације корисника пензија, све активности око упућивања корисника пензија на бесплатан опоравак у 2018. години биле су добро организоване.

– Прошле године су се на листама жеља наших пензионера најчешће налазиле Врњачка Бања, Ковиљача, Бања Кањижа, а у њима је највећи број корисника и боравило. Треба подсетити да по Правилнику о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, од 2017. године право на бесплатан смештај и превоз, поред пратиоца детета, има и пратилац слепог лица, а по огласу из 2018. године ово право је искористило укупно 89 пратилаца – наводи др Кајевић.

За финансирање културних и спортско-рекреативних активности чији је циљ подстицање интеграције старих лица у друштво, у 2018. години утрошено је нешто више од шест милиона динара. У ту сврху, пружена је подршка организацији „Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба“. Олимпијада је одржана у Врњачкој бањи од 29. септембра до 3. октобра 2018. године и имала је око 1.260 учесника из 229 градова и насеља, са 1.060 такмичара и више од 200 других учесника разврстаних у 210 екипа.

По питању солидарне помоћи корисницима пензија у храни, лековима, медицинском материјалу, греву и средствима за хигијену, у 2018. години су укупно утрошена средства у износу од 11,56 милиона динара, односно 95 одсто укупно планираних средстава за ове намене. Најугроженијим корисницима пензија је из ових средстава подељено 21.633 пакета помоћи.

Према речима Светлане Ђуретић, саветнице директора Покрајинског фонда ПИО, на конкурс РФ ПИО за коришћење бесплатне рехабилитације прошле године пријавило се 6.442 пензионера свих категорија са подручја АП Војводине. Условима конкурса испунило је укупно 4.849 пензионера, а од тог броја 2.991 их је остварило ово право, што је више него у 2017. години. Тако је пут РХ центара и бања Србије из Војводине у 2018. отишло 2.814 пензионера из категорије запослених, 168 из категорије самосталних делатности и девет пољопривредних пензионера, а за ту сврху је утрошено укупно 87.463.940 динара.

Светлана Ђуретић каже да је код пензионера који нису испунили услове из конкурса најчешћи разлог за одбијање био тај што су у претходних пет година већ користили ово право, или зато што примају накнаду на основу обрачунатих 50 одсто инвалидске пензије, па им то право не припада. Већина корисника пензија који су прошле године из оправданих разлога одустали од одласка на рехабилитацију о томе су благовремено обавестили Фонд, али било је и другачијих случајева.

– Заиста мали број корисника пензија није благовремено обавестио Фонд о свом оправданом изостанку и они, нажалост, према одредбама Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, неће имати право да у наредних пет година конкуришу за рехабилитацију о трошку Фонда. Зато апелујем на наше најстарије грађане да, ако су из оправданих разлога спречени да оду у бању у термину који им је одређен, о томе благовремено обавесте и Фонд ПИО – наглашава Светлана Ђуретић.

Највише корисника пензија из Војводине који су лане остварили право на бесплатну рехабилитацију боравило је у Кањижи, у врдничком „Термалу“, бањи Јунаковић, у Меленцима и у Институту „Др Боривоје Ђутић“ у Старом Сланкамену.

Читав посао око упућивања корисника пензија у бање у 2018. години одлично је организован и обављен, уз пословично добру сарадњу са пензионерским организацијама на терену и запосленима у РХ центрима и бањама Србије, истакла је Светлана Ђуретић.

У 2018. години материјално најугроженијим категоријама пензионера – преко филијала РФ ПИО на територији АП Војводине додељено је укупно 2.756.482 динара солидарне помоћи.

**В. Кадиф
М. Мектеровић**

Потврђен значај оваквих сусрета

Први овогодишњи међународни саветодавни дани носилаца пензијског осигурања Републике Србије и Републике Аустрије одржани су 9. и 10. априла у Краљеву и Београду, а на јесен ће бити организовани у Аустрији, у Бечу и Линцу.

Домаћин првог дана саветовања била је краљевачка филијала РФ ПИО, која се потрудила да саветодавци и странке имају добре услове за рад и боравак.

Директорка Филијале Краљево, Душица Пајовић, каже да је сусрет са представницима из аустријског Завода за пензијско и инвалидско осигурање протекао у најбољем реду и у пријатној атмосфери.

– Све странке које су дошле на саветовање задовољне су отишле кући пошто су добиле тражени одговор. Имали смо и неколико телефонских позива грађана који нису могли да дођу у филијалу, а био им је потребан савет. Њихова питања проследили смо саветодавцима из Аустрије који ће им одговорити писаним путем. Саветодавни дани су били на време најављени и медијски испраћени, али одзив странака овај пут није био велики. Надамо се да ће интересовање за саветовање са представницима пензијског фонда Немачке, које је у плану за септембар, бити веће – закључила је директорка Пајовић.

Наш саветодавни тим чинили су запосле-

Зага Савић, Зорица Стојковић, Јован Илић, Невена Босиљчић, Предраг Марковић, Франц Лајха и Томас Полцер

ни из Одељења за ПИО по међународним уговорима, Предраг Марковић, шеф Одсека за међународну сарадњу, послове ЕУ интеграција и праћење уредаба ЕУ, и Зага Савић и Зорица Стојковић, службенице за утврђивање права из ПИО и примену међународних уговора у првом степену. Завод за пензијско осигурање Аустрије представљали су стручњаци за питања из ПИО, Франц Лајха и Томас Полцер. Да би се сви међусобно добро разумели и да би све још боље функционисало помогли су, наравно, преводиоци, Јован Илић из Дирекције Покрајинског фонда и Невена Босиљчић из Дирекције РФ ПИО.

Другог дана разговора заинтересоване странке су по одговоре дошле у Службу 1 Филијале за град Београд, која је по већ

увреженом правилу домаћин оваквих сусрета. Одговоре на свако њихово питање давао је исти тим саветодаваца као и у Краљеву.

– Странке у Краљеву и Београду су се у већини случајева интересовале за стаж остварен у Аустрији, о току поступка у Аустрији у оним случајевима где предмет већ постоји, као и о општим условима за остваривање права на старосну пензију. Распитивале су се, такође, о начину и месту подношења захтева за старосну пензију када пребивалиште странке није ни у Републици Србији ни у Аустрији. Странке су поучене о могућности подношења захтева за старосну пензију у Републици Србији и уз помоћ наших колега у Бечу поменуте захтеве су поднели – наводи Предраг Марковић.

Саветодавци су сагласни у томе да су и ови дани разговора протекли у најбољем реду и да је још једном потврђен значај оваквих сусрета, како из угла странака које добијају адекватне информације и савете, тако и из угла стварања контаката између колега из Аустрије, Краљева и Београда ради ефикаснијег вођења поступка.

Наредни саветодавни дани, са носиоцем пензијског осигурања Македоније, биће одржани у Лесковцу и Врању, 14. и 15. маја 2019. године. Заинтересовани грађани треба да закажу термин доласка на тел. број 011/2030-745 и да са собом понесу потребну документацију.

Г. О.

Душица Пајовић – директорка Филијале РФ ПИО Краљево

На челу краљевачке Филијале Фонда ПИО од фебруара ове године налази се Душица Пајовић. Душица је рођена 1955. године у Краљеву, где је завршила основно образовање и гимназију. Дипломирала је на Правном факултету у Крагујевцу, а правосудни испит је положила 1986. године. Душица Пајовић је од 1983. до 1985. године радила у Основном суду у Краљеву. Од заснивања радног односа у РФ ПИО, Филијала Краљево, августа 1985, једанаест година радила је на радном месту референта за утврђивање права, потом као координатор Матичне евиденције и координатор утврђивања права. Од 2002. године обављала је послове начелника Одељења за ПИО, а за директорку Филијале Краљево постављена је 21. фебруара 2019. године. Удата је и мајка једног детета.

Ненад Плативић – директор Филијале Шабац

Од првог марта 2019. године на челу Филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Шабац је Ненад Плативић. Рођен је 1983. године у Шапцу где је 2002. године завршио средњу Економску школу „Стана Милановић“. Дипломирао је 2007. на Новосадском универзитету, Технички факултет Михајло Пупин у Зрењанину, и стекао звање дипломираног инжењера информатике. Исте године почео је да ради у Шабачкој гимназији на месту професора информатике, када уписује мастер студије и завршава их наредне, 2008. године.

За директора Филијале Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Шабац долази са места професора информатике у Економској школи „Стана Милановић“ у Шапцу, са дванаест година радног искуства у тридесет шестој години живота.

Хуманост под кошаркашким обручима

У организацији Спортског савеза Зрењанина, у овом граду је недавно одржано финале Бизнис кошаркашке лиге. У овом надметању су се од октобра прошле до априла ове године равноправно такмичили запослени из зрењанинских фирми приватног и јавног сектора, регистровани и окупљени у осам екипа. Завршни део лиге одигран је у зрењанинској „Кристалној дворани“, а у финалној утакмици екипа НИС-а победила је Мењачницу „Спин“ и тако постала овогодишњи шампион Лиге. Иначе, такмичење је било посвећено Меморијалу страдалим радницима РТС-а и сећању на двадесет година од НАТО бомбардовања.

Осим развијања аматерског спорта, ширења спортског духа, фер-плеја и другарства међу учесницима, Бизнис кошаркашка лига имала је и хуманитарну димензију. Наиме, пре сваке утакмице сви играчи, судије, техничка лица и публика могли су да дају добровољни прилог за децу без родитељског старања, кориснике народне кухиње Црвеног крста у Зрењанину.

Иван Лекин (на слици), заменик капитена екипе Мењачнице „Спин“, каже да су се играчи радо одазвали овој хуманој акцији. Поносан је и што је Димитар Мајсторовић из њихове екипе добио специјалну диплому као најхуманији актер ове бизнис лиге.

Поштовани читаоци,

Ускоро се навршава 50 година откако је објављен први број нашег и вашег „Гласа осигураника“. Током тих пет деценија новинари и уредници „Гласа“ трудили су се да забележе и пренесу све што је било значајно из многих области важних за све нас, а ви сте нам у томе свесрдно помагали својим идејама и прилозима.

У духу добре сарадње позивамо вас да својим дописима, радовима и креативношћу допринесете да и јунски, слављенички број нашег листа буде што квалитетнији и веселији.

Редакција

Помоћ државе социјално угроженима

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, и генерални секретар Црвеног крста Србије, Љубомир Миладиновић, потписали су Споразум о сарадњи у вредности од 433.300.000 динара за реализацију програма народних кухиња, породичних пакета хране и хигијене и трошкове смештаја током опоравка деце корисника народних кухиња у одмаралишту Црвеног крста у Баошићима у 2019. години, као и за покривање трошкова рада народне кухиње у Црвеном крсту Бујановац.

– Брига о нашим грађанима је приоритет ресурса којим руководим. Посебну пажњу посвећујемо малишанима због чега ми је велико задовољство да кажем да смо испунили обећање које сам дао приликом посете Дечјем одмаралишту у Баошићима прошле године да ћемо реновирати и обезбедити боље услове – рекао је министар Ђорђевић.

У Дечјем одмаралишту ЦК у Баошићима први пут након 35 година од изградње, почели су радови на реконструкцији објекта, за коју је издвојено 30 милиона динара, а у плану је да буде завршена до 31. маја ове године.

– У овом одмаралишту бораве деца из групе корисника народних кухиња и хуманитарне помоћи, без родитеља, из удаљених сеоских средина и са подручја Косова и Метохије. Без велике подршке председника Вучића, који се лично залаже за боље услове живота свих грађана, не бисмо успели смо да остваримо овај циљ – нагласио је Ђорђевић.

Београд: Дечије васкршње чаролије

Традиционалном фарбању и украшавању ускршњих јаја у Конаку кнегиње Љубице у Београду и ове године присуствовало је неколико десетина малишана предшколског узраста и ученика основних и средњих школа из Београда, Ниша, Јагодине, са Косова и Метохије, из Републике Српске и из Северне Македоније.

То је уједно био и почетак овогодишње манифестације „Дечије васкршње чаролије“, коју од 1999. године организују „Деца Палилуле“.

Подељен семенски материјал

Институт за ратарство и повртарство „НС семе“, у сарадњи са Јужнобачким управним округом и Црвеним крстом Новог Сада, обезбедио је семенски материјал кукуруза, соје и сунцокрета, за социјално угрожене породице које се баве пољопривредом и живе на територији овог управног округа.

Семенски материјал од 150 сетвених јединица сунцокрета, 600 сетвених јединица кукуруза и осам тона соје, довољан за сетву око 400 хектара земљишта, додељен је породицама са пољопривредним домаћинствима са једним до два јутра земље, из 14 месних заједница Јужнобачког управног округа.

Додели ове хуманитарне помоћи присуствовали су Светлана Балашевић Тубић, директорка Института „НС семе“, Милан Новаковић, начелник Јужнобачког управног округа, и Драган Лазић, секретар Црвеног крста Новог Сада.

ПОЧЕЛА ЕЛЕКТРОНСКА ПРИЈАВА СЕЗОНСКИХ РАДНИКА

Поред дневнице и стаж

У јануару ове године почела је примена Закона о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима у одређеним делатностима који уређује начин радног ангажовања и плаћања пореза и доприноса за оне који раде на пословима сезонског карактера у сектору пољопривреде, шумарства и рибарства. Циљ овог закона је да се послодавцима олакша ангажовање рад-

али се радници могу пријавити и на дужи временски период, на пример на седам дана.

Подаци о раднику са портала www.sezonskiradnici.gov.rs се аутоматски прослеђују Централном регистру за обавезно социјално осигурање (ЦРОСО), на дневном нивоу, што радницима омогућава да остваре право на здравствено осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести, као и на пензи-

ској години, а радник има право на накнаду која не може бити нижа од минималне цене рада, што за 2019. годину износи 155,30 динара нето по радном часу. Накнада за рад обрачунава се без припадајућих доприноса и пореза, а послодавац са радником договара цену његовог ангажовања коју је дужан да му исплати у складу са динамиком коју су договорили (дневно, недељно, месечно).

накнаду за време привремене незапослености – за време рада на сезонским пословима они се не бришу са евиденције незапослених, те се не обуставља ни исплата ове накнаде. Сезонске послове могу обављати и пензионери из категорије запослених, као и породични пензионери, којима се пензија неће обуставити ако је накнада коју добију по основу сезонских послова на месечном нивоу

Мобилна апликација Сезонци

Национална алијанса за локални економски развој (НАЛЕД) и Пореска управа развиле су апликацију за ангажовање сезонских радника у пољопривреди путем „паметних“ телефона. Први пут код нас је омогућено радно ангажовање преко мобилне апликације и то је уједно и прва потпуно оперативна мобилна апликација за један сервис јавне управе.

Апликација Сезонци је подржана кроз пројекат „Повећање прилика за запошљавање сезонских радника“ који НАЛЕД спроводи уз подршку Немачке развојне сарадње – ГИЗ, а у сарадњи са Министарством за рад, запошљавање, социјална и борачка права, Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде и Министарством финансија.

Највише сезонаца у Војводини

Од јануара ове године до почетка априла на пословима у пољопривреди било је ангажовано 2.987 сезонских радника који су пријавом остварили право на пензијски стаж и осигурање у случају повреде на раду. За њих је плаћен порез у износу од 4,2 милиона динара, и скоро 12 милиона динара доприноса. Сезонци су досад ангажовани у 95 градова и општина, а највише у Војводини. Најчешће су радили на орезивању, као и на чишћењу, сортирању, паковању и складиштењу пољопривредних производа.

ника на сезонским пословима, а радницима омогући да за свој рад добију сва права која из ове врсте ангажовања произлазе. Треба нагласити да остали сезонски радници, рецимо у грађевинарству и угоститељству, и даље могу бити ангажовани само у складу са Законом о раду.

Пријава и одјава сезонских радника, односно њихов унос у месечну евиденцију за сваког послодавца, врши се путем портала www.sezonskiradnici.gov.rs, а послодавац је дужан да радника пријави најкасније првог дана ангажовања у календарском месецу, пре ступања на рад. Пријаву је могуће радити за сваки дан,

ско и инвалидско осигурање за сваки дан радног ангажовања.

Послодавац је такође у обавези, ако радник захтева, да му изда и писану потврду о радном ангажовању.

Портал на месечном нивоу генерише обавезе послодавца за сваког од радника и доставља му их путем електронске поште, са роком за плаћање од 15 дана. Истовремено, и сам радник активацијом сопственог налога има могућност да преко портала изврши увид у историјат својих ангажовања.

Послодавац може да ангажује истог сезонског радника највише 120 радних дана у календар-

Важно је рећи и да сезонски радник не мора да одлази у Фонд ПИО за упис овог стажа, будући да Пореска управа на дневном нивоу шаље Централном регистру за обавезно социјално осигурање јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање за сваког од пријављених радника, које се даље шаљу Фонду ПИО и Фонду за здравствено осигурање.

Пошто се ангажовање на сезонским пословима сматра радом ван радног односа, на њима могу бити ангажовани и запослени, у складу са Законом о раду, осим ако су на боловању, као и радници који примају

нижа од најниже основице у осигурању запослених, важеће у моменту уплате доприноса. Међутим, ако би инвалидски пензионер био радно ангажован према Закону о поједностављеном радном ангажовању на сезонским пословима и по том основу за њега настане обавеза уплате доприноса за ПИО, Фонд ПИО може да покрене поступак поновне оцене инвалидности.

За разлику од њих, примаоци новчане социјалне помоћи могу да раде као сезонски радници јер накнада за сезонски рад нема утицаја на остваривање и коришћење права на новчану социјалну помоћ. **Г. О.**

МЕЂУНАРОДНА СИНДИКАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА У НОВОМ САДУ

Сарадња синдиката не зна за границе

Савез самосталних синдиката Војводине (СССВ), уз подршку Међународног центра „Улоф Палме“ из Шведске, организовао је 1. априла, у хотела „Парк“ у Новом Саду, међународну конференцију под називом „Јачање синдикалног покрета и међународне синдикалне сарадње“. На конференцији су, у својству предавача, учествовали представници Европске конфедерације синдиката, синдиката ЛО из Шведске и синдиката ЛО из Норвешке. Поред учесника из Савеза самосталних синдиката Војводине, на челу са председником Гораном Милићем, конференцији су присуствовали и представници синдиката из Румуније.

Теме скупа односиле су се на организовање синдиката, број чланова, допринос остваривању већих права радника, као и на успостављање квалитетне међудржавне и међурегионалне сарадње.

Према речима Горана Милића, председника СССР, овакви сусрети и размена искустава доприносе бржим реакцијама и заштити права радника, а сигурно је да ће искуства синдиката развијених земаља добро доћи приликом креирања корака које треба предузети да би се повећала улога синдиката у процесу придруживања наше земље Европској унији.

Представници синдиката из неколико европских земаља указали су на то да је по-

Председник организатора скупа – СССР, Горан Милић, у средини

ложај радника у свим земљама сличан, а да такви треба да буду и кораци који се предузимају у заштити њихових права.

Рикардо Бељера, председник Међурегионалног савета Европске конфедерације синдиката, истакао је да сарадња међу синдикатима практично не зна за границе.

– За бољи положај радника неопходно је да се синдикати у свим државама добро организују и да се проналазе решења за побољшање њиховог положаја. У Србији су зараде мање него у неким државама Европе а, с друге стране, трошкови су слични онима у развијеним земљама, па је потребно пронаћи најбоље начине да се то промени, а ту сигурно могу помоћи и наша искуства – рекао је Рикардо Бељера.

Председник ЛО синдиката Западна Шведска и члан Омбудсмана, Бенкт Форслинг,

нагласио је да је значај међународне синдикалне сарадње све већи, а да се у многим земљама положај радника може унапредити. Према његовим речима, сваке године у Европи око четири хиљаде запослених смртно страда на радном месту.

– Један од највећих проблема са којима се сусрећу запослени јесте несигурност радног места, што је изузетно стресно. То је приметно у готово свим делатностима, а посебно у онима у којима ради много више жена. Осим борбе за заштиту радничких права, залажемо се да за све запослене важе иста правила и да сви могу остварити иста радна права. Због тога је неопходно да се синдикати у свим државама добро организују и да се проналазе решења за побољшање положаја радника – истакао је Форслинг.

Мирослав Мектеровић

ГОДИШЊА СКУПШТИНА САВЕЗА СЛЕПИХ ВОЈВОДИНЕ

Припреме за прославу јубилеја

Савез слепих Војводине, који окупуља 3.500 слепих и слабовидих у 12 општинских организација из Војводине, одржао је 17. априла у Новом Саду Годишњу скупштину. Скупштини је присуствовало 24, од укупно 26 делегата, а међу гостима је био и Милан Стошић, председник Савеза слепих Србије.

Владимир Панин, председник Савеза слепих Војводине, обавестио је присутне да ће Савез на јесен свечано обележити свој велики јубилеј – 70 година постојања. На почетку скупа Велибор Пилић, пред-

седник Надзорног одбора ССВ, у том контексту изложио је реферат о историјату и раду ове

организације у претходних 70 година, припремљен за најваљену свечаност, који су при-

сутни једногласно и прихватили.

Милан Стошић је говорио о финансијској помоћи коју је Савез слепих Србије пружио општинским организацијама слепих из Војводине у претходном периоду, и позвао присутне на међусобну сарадњу и солидарност.

На Скупштини су разматрани и усвојени извештаји о раду ССВ и о извршењу финансијског плана за 2018. годину, као и Програм рада ССВ, и финансијски план ССВ за 2019. годину.

М. М.

Измене у додели националних пензија

У четири града у Србији – Суботици, Новом Саду, Нишу и Београду, током последњих недеља одржане су јавне расправе о Нацрту закона о изменама и допунама Закона о култури. Предлог нових измена и допуна закона припремило је Министарство културе и информисања с циљем да се побољша рад свих институција културе у земљи.

На другој у низу јавних расправа, која је одржана у Скупштини АП Војводине (на слици), домаћин је био Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама. Дејан Масликовић, помоћник министра културе и информисања задужен за Сектор дигитализације, истакао је да се три кључне измене и допуне постојећег закона односе на питања доделе националних пензија, односно, националних признања, на инспекцијски надзор, који до сада није био прецизно дефинисан, и на дигитализацију.

Према речима Предрага Благојевића, вишег саветника у Ми-

нистарству културе, овом приликом ће се мењати 28 чланова постојећег закона, а уведе се измене и у смислу финансирања културе из буџета Републике Србије, АП Војводине и јединица локалних самоуправа.

Представници Министарства културе позвали су стручну јав-

ност и све заинтересоване да се укључе у јавну расправу и својим предлозима допринесу оптималним законским решењима. Навели су, такође, да ће се по завршетку јавне расправе анализирати сугестије, предлози и примедбе и то ће, након разматрања, бити објављено на

интернет страници Министарства.

На овој јавној расправи, поред представника Министарства културе, учествовали су и бројни представници институција културе у Војводини који су такође изнели своје сугестије.

М. Мектеровић

ДОДЕЛА СЕРТИФИКАТА ПРОГРАМЕРИМА У НОВОМ САДУ

Обука за дефицитарна занимања

Милорад Радојевић, члан Градског већа за привреду града Новог Сада, недавно је присуствовао додели сертификата за успешно завршену обуку „Фронт-енд програмирање за незапослена лица“, који је финансирала Градска управа за привреду.

Током шест месеци, 28 незапослених са евиденције НСЗ завршило је обуку за програмере, чиме су успешно преквалификовани у једно од најтраженијих занимања данас.

– Од 2015. године град Нови Сад, у оквиру Акционог плана запошљавања, иницира и финанси-

Милорад Радојевић и Саша Билиновић

ра обуку за дефицитарна занимања. У сарадњи са НСЗ, проценили смо да потражња за овим занимањем превазилази понуду, па смо издвојили средства из буџета за обуку. Након прошлогodiшње обуке, 21 полазник је нашао посао што је изузетан успех – истакао је Радојевић.

Додели сертификата присуствовали су и Саша Билиновић, начелник Градске управе за привреду, и Душан Марјановић, начелник Одељења за посредовање у запошљавању и планирање каријере у новосадској филијали НСЗ.

Д. Кораћ

РАДИОНИЦА ПСИХОСОЦИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ У ВС ЗВЕЗДАРА

Помоћ неговатељима дементних особа

Жртве деменције нису само оболеле особе, већ и њихови неговатељи јер природа ове болести подразумева поремећај памћења, мишљења и понашања. Проблеми који муче рођаке, децу, супружнике, браћу и сестре дементних особа честе су теме не само у Србији већ одавно и у много развијенијим земљама, а с обзиром на њихову комплексност право место за проналажење бројних одговора за породице које брину о свом члану оболелом од неког облика деменције јесу радионице психосоцијалне подршке. Једна тако значајна Радионица подршке породицама оболелих од деменције одржана је 19. априла у Волонтерском сервису београдске општине Звездара.

На питања како се носити са осећањем кривице неговатеља, организовањем чувања и безбедности оболелих, губитком интересовања и опсесивним понашањем дементног члана породице, организовањем дневне рутине у њиховом животу како би одржали што дуже преостале капацитете оболелих, како се снаћи без подршке услуга дневног боравка и како се носити са бројним одлукама од којих је најтежа она у вези са смештајем у установу социјалне заштите и лишавањем пословне способности, одговоре су давале координаторка Волонтерског сервиса, социолог Радмила Урошевић и андрагог Љиљана Несторовић, које су и водиле радионицу. За све заинтересоване улаз је био слободан, а материјал бесплатан.

Радионици су присуствовали заинтересовани грађани Звездаре, Палилуле, Вождовца и Новог Београда, који су отворено износили своје вишегодишње проблеме и

Корисни савети како се лакше носити са овом болешћу

искуства у бризи о дементним супружницима, родитељима и сродницима. Они су показали спремност да се едукују и показали интересовање за припремљени материјал, брошуре и стручну литературу. Нагласили су потребу постојања група помоћи и самопомоћи и спремност да у њима активно учествују како би олакшали терет са којим се стално носе кроз свакодневни психички и физички ангажман.

Договорено је да се следећа радионица одржи у мају и да буде посвећена теми „Како и кад донети одлуку о смештају у установу члана породице оболелог од деменције“. На њој ће говорити стручњаци и неговатељи који имају ово искуство „из прве руке“, и који ће помоћи породицама које имају проблем и недоумице када је право време да се дементна особа препусти нези професионалаца у домовима за смештај и које су неопходне процедуре.

Иначе, радионица је део активности неформалне мреже социјалних партнера који имају искуство у раду са породицама оболелих од деменције у оквиру годишњег Програма помоћи и подршке породицама оболелих од деменције. Неформалну мрежу чине Волонтерски сервис Звездаре, Хришћанско хуманитарно удружење „Хлеб живота“ и Удружење „Окриље“ и чланице мреже Хуманас. Од септембра 2018. имају сталне активности и термине у којима заинтересовани могу да се јаве или дођу – сваког петка од 12 до 14 сати у просторијама Волонтерског сервиса општине Звездар у Булевару краља Александра 395 или путем телефона 011/286-4426, као и сваке среде од 15 до 17 сати у просторијама „Хлеб живота“ у Београду, у Пожаревачкој 53, или на број телефона 011/244-3540.

Ј. Оцић

Прво инклузивно игралиште у Крагујевцу

У Пешачкој зони у центру Крагујевца отворено је прво инклузивно игралиште на коме ће малишани моћи преко целе године да уживају у играма које су прилагођене и за децу са посебним потребама.

Иницијативу за отварање игралишта покренула је група грађана, добитника прошло-

годишње Ђурђевданске награде града Крагујевца. Они су први донирали новац од награде коју су добили за своју хуманост. Изградњу и опремање игралишта финансирали су многобројна предузећа из Крагујевца, а помоћ је пружила и локална самоуправа.

М. Сантрач

Наредне четири године у новом сазиву

На конститутивној седници Скупштине Савеза пензионера Србије (СПС), одржаној 23. априла у згради Народне скупштине Републике Србије, за новог председника за период 2019–2023. година изабран је проф. др Андреја Савић. Поред председника, бирани су и његов заменик и два потпредседника Савеза, који су по функцији чланови Извршног одбора, и још тринаест чланова ИО, као и председник, заменик и чланови Надзорног одбора.

На седници је највише речи било о Извештају о раду Савеза пензионера Србије у 2018. години са освртом на четворогодишњи рад. Очекивања пензионера, како је наведено у годишњем извештају, једним делом су реализована – пензије су у 2018. повећане за пет одсто, тако да су покривене потрошачке цене, а остварен је и реалан раст пензија. Уз то је и октобра прошле године престала примена Закона о привременом уређивању начина исплате пензија, на шта је Савез пензионера указивао почетком 2018. Преостало је да се дефинише формула за усклађивање пензија.

Када је реч о сарадњи са државним организацијама, истакнута је сарадња са Републичким фондом ПИО, која је конструктив-

на и заснована на партнерским односима. Посебно је за пензионере значајан Правилник о друштвеном стандарду пензионера. У складу са овим правилником, Савез пензионера Србије, Синдикат пензионера „Независност” и Фонд ПИО обезбедили су средства у износу од 6.047.720 динара за културне и рекреативно-спортске активности, што је нарочито дошло до изражаја приликом организовања XI Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба у Врњачкој Бањи када су обезбеђена средства за 544 учесника (по три из сваког удружења). Наведено је да је велики успех боље повезивање филијала Фонда ПИО и пензионерских удружења, а постављене су смернице за даље деловање Савеза у циљу очувања и унапређења положаја пензионера. Уз осигурање пензионера и фондове солидарности, важан сегмент активности Савеза је и њихово снабдевање – у 2018. години преко Фонда ПИО исплаћено је 10.932.503 динара најсиромашнијим пензионерима. Од изузетне важности је и што Василије Белобрковић, као члан Управног одбора РФ ПИО из редова пензионера, континуирано информисао Савез о томе.

Када је реч о социјалној заштити пензионера, назначено је да су групе за самопо-

моћ, које нека од удружења пензионера практикују, веома важне и да би ову активност требало проширити и на друга удружења. Такође, социјална инклузија пензионера и међугенерациска сарадња стална су тема бројних скупова и невладиних организација.

На скупу је наглашена и нужност едукације представника чланица Савеза у области писања пројеката којима се уз помоћ локалних самоуправа реализују бројни задаци, као и учешће на многим конкурсима у области заштите старијих.

Скупштина је усвојила извештаје о раду и о финансијском пословању Савеза пензионера Србије у 2018, затим Извештај Надзорног одбора Савеза пензионера Србије о пословању за 2018, као и Програм рада и Предлог финансијског плана Савеза пензионера Србије за 2019. годину.

Чланице Савеза пензионера Србије, како је речено, унапређиваће сарадњу са локалним органима власти на свим нивоима организовања у циљу бољег функционисања удружења и живота пензионера, као и хуманитарне помоћи за стара и инвалидна лица.

Ј. Оцић

ИЗЛОЖБА СА ЛИКОВНЕ КОЛОНИЈЕ СИР ВОЈВОДИНЕ

У Кули изложено педесет слика

У Ликовној галерији Културног центра Кула недавно је отворена изложба са 9. ликовне колоније Савеза инвалида рада Војводине и 10. ликовне колоније Општинске организације инвалида рада Кула.

Изложено је 50 слика, у техникама уље на платну и акрилик, а теме су биле пејзаж и апстракција.

Изложбу је отворио Дамјан Миљанић, председник општи-

не Кула, који је нагласио да ће локална самоуправа и даље подржавати удружења која вредно раде, и да ће се сарадња са удружењима унапређивати.

Изложби су присуствовали Стана Свиљаров, председница СИР Војводине, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Обрад Војиновић, председник ООИР Кула, и Дубравка Недовић, модератор изложбе.

Д. Копаћ

СКУПШТИНА ОПШТИНСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕЊА ВОЈНИХ ПЕНЗИОНЕРА ЗРЕЊАНИН

Приоритет стамбено и здравствено обезбеђење

Општинска организација Удружења војних пензионера Србије (УВПС) – Зрењанин одржала је 5. априла редовну годишњу Скупштину на којој су поднети извештаји о раду Општинског и Надзорног одбора, као и Финансијски извештај за 2018. годину, а усвојен је и План рада за ову годину.

Осим 68 чланова, Скупштини су присуствовали угледни гости: генерал-потпуковник у пензији Љубомир Драгањац, председник УВПС, Зоран Вучковић, председник Извршног одбора УВПС, мајори Радета Даљевић, Зденко Милош и Властимир Радивојевић, активни официри Војске Србије у зрењанинском гарнизону, Славко Шућуровић, председник ГУП Зрењанин, Тања Дуловић, председница ГО РВС, Јованка Павловић, председница РВИ и породица погинулих бораца, и секретар овог удружења Јелица Ердељан.

Душко Мајкић (на слици, стоји), председник ОО УВПС – Зрењанин, у Извештају о раду за 2018, између осталог, рекао је да је око 97 одсто војних пензионера из општине Зрењанин учлањено у њихову организацију и да она тренутно броји 306 чланова. Претходне године удружењу је приступило девет нових чланова, а просечна старост чланства је преко 67 година. Говорио је и о стамбеном и здравственом обезбеђењу чланова, али и о материјално-социјалним питањима.

– На основу одлуке Општинског одбора, прошле. године посетили смо 38 наших

чланова старијих од 75 година, као и тешко оболеле чланове, и помогли смо им колико смо могли. Обезбедили смо и солидарну помоћ за четири наша члана који су у тешкој материјалној ситуацији, у износу од 25.000 до 34.000 динара. Такве акције наставићемо и ове године – навео је Душко Мајкић. Он је додао да ће се у 2019. бавити заштитом и побољшањем статусних права и легалних интереса у области пензијског, инвалидског и здравственог осигурања, затим унапређењем друштвеног статуса и угледа војних пензионера, побољшањем њиховог личног и друштвеног стандарда, социјално-економског положаја и очувањем традиције и јачањем угледа ВС.

Љубомир Драгањац је, поред осталог, говорио о проблемима са којима се сусрећу војни пензионери, посебно у сфери здравственог осигурања. Њихов положај је специфичан у односу на положај других пензионера, јер они здравствену заштиту остварују преко војних здравствених установа, којих нема у свим градовима. О стамбеним правима војних пензионера, која се остварују преко одељења Министарства одбране, детаљније је говорио Зоран Вучковић.

На овом скупу појединцима су додељене захвалнице за дугогодишњу плодну и успешну сарадњу са УВПС Зрењанин.

Мирослав Мектеровић

ЗБОР У МЕСНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ ПЕНЗИОНЕРА У МОКРИНУ

Увид на лицу места

Челници Удружења пензионера кикиндске општине посећују месне организације ради упознавања са стањем у њима. Најчешће се на терен одлази на позив који је упућен оданде, али често и уочи одржавања редовне годишње извештајне или изборне скупштине Општинског удружења пензионера.

Недавно су функционери из ове организације, предвођени председником Велизаром Силвестром, учествовали у раду збора пензионера у Мо-

крину. Ово највеће село у општини Кикинда има одавно свој дом пензионера (на слици), што омогућава несметано деловање.

Извештај о раду за 2018. годину Месне организације пензионера у Мокрину поднела је председница Даница Демић, а Олга Ђурић је приказала финансијски извештај за исти период. Оба су усвојена, као и програм рада и финансијски план.

У дискусији је, између осталог било речи и о здравственој

заштити, а највише је примедби на дуго чекање да њено остварење. Указано је и на потребу

да се укине умањење пензије приликом превременог пензионисања.

С. З.

Стандард на првом месту

Главна активност Удружења пензионера града Ниша и будуће биће усмерена на заштиту стандарда и побољшање квалитета живота најстаријих суграђана, основна је порука са Изборне скупштине тог удружења одржане крајем марта. Скупштина је усвојила извештај о протеклом раду, те план и програм рада до 2022. године, а за председника Удружења изабран је Властимир Гоцић (на слици), који је и до сада обављао ту функцију, уз подршку свих 78 месних одбора. У раду Изборне скупштине учествовали су и представници пензионерских удружења из Прокупља, Мерошине, Гаџиног Хана, Дољевца Сврљига, Ражња,

Алексинца, као и председници Савеза удружења пензионера југоисточне Србије и Пиротског округа.

– Резултати остварени у прошлој години су видљиви, али увек може више и боље, тим пре што велики број пензионе-

ра живи тешко – рекао је Гоцић и подсетио да је прошле године више од 600 чланова Удружења користило позајмице из сопственог фонда солидарности.

Прошле године подељено је око 8.500 пакета помоћи, а 76 пензионера је, уз субвенцију од по 4.000 динара, боравило у Пролом бањи. План је да до краја године још 200 чланова Удружења користи бању на овај начин, најавио је Гоцић.

Чланови Удружења имају и свој клуб који је лане преуређен. Одржавају се стручна предавања и превентивни прегледи, контрола притиска и шећера у крви, а најчешће разлог за окупљање јесте дружење уз чај, кафу и партију шаха. **Љ. Глоговац**

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ОПШТИНЕ ЛАЗАРЕВАЦ

Социјална политика најважнија

Удружење пензионера Лазаревца једно је од најстаријих у Београду. Од три хиљаде чланова, њих 700 користи погодности Фонда солидарности.

По оцени Градске организације пензионера Београда, Лазаревчани спадају међу три најбоља удружења кад је у питању социјална политика.

Председник Милан Ђорђевић наглашава да је акценат стављен на помоћ угроженим члановима, сиромашнима и болеснима. Ту је и набавка зимнице, коришћење бањских капацитета, одлазак на излете и др. За ову годину обезбеђено је 7.444 тона сировог и 3.000 тона сушеног угља.

– Путем донација и уз помоћ нашег фонда обезбедили смо више од 25 тона основних намирница. Прошле године смо поделили 620 пакета а ове већ 130 пакета намирница за угрожене пензионере и ту нећемо стати – каже председник Ђорђевић.

На базарима здравља обављају се превентивни прегледи и контрола хроничних

Радна атмосфера у удружењу: председник Милан Ђорђевић, у средини

болесника. Захваљујући ПИО фонду, сваке године око стотину најстаријих Лазаревчана бесплатно посети неку бању. Сваког октобра, када се обележава дан старих, пензионери посећују вртиће предшколске установе „Вука Ракила Котаров“ и ученике основних школа. Поводом значајних датума приређују међусобна дружења, и уз музику и веселу атмосферу зна да се окупи око две и по хиљаде пензионера. На крају године удружење додељује плакете заслужним појединцима и установама.

М. Ашковић

СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА СВРЉИГ

За бољи статус најстаријих

На Скупштини Удружења пензионера Сврљиг, одржаној средином априла усвојен је извештај рада за прошлу годину и програм овогодишњих активности. У уводним напоменама председник Удружења, Миленко Петровић, говорио је о материјалном положају пензионера и активностима на његовом побољшању. Он је додао да већина пензионера прима мале пензије, али ипак помаже своје породице. У циљу побољшања социјалног статуса, Удружење за своје чланове и њихове фамилије набавља угаљ, организује излете и дружења у клубу, као и учешће на многим манифестацијама, затим, прима пријаве за опоравак преко Фонда ПИО, омогућава члановима да се осигурају.

Удружење везује добра сарадња са бројним организацијама и удружењима у општини и шире, као и богата активност Актива жена и ШК „Ветеран“. На седници је усвојен финансијски извештај за прошлу и план за ову годину. У раду седнице учествовали су председница општине Сврљиг Јелена Трифуновић, и Властимир Гоцић, председник Удружења пензионера града Ниша и председник пензионера Нишавског округа. **С. Ђ.**

У ЛЕСКОВЦУ ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА РОМА

Стасају спортисти и уметници

Захваљујући ентузијазму младог наставничког кадра, Основна школа „Петар Тасић“ из лесковачког ромског насеља Подворце сваке године организује низ активности поводом осмог априла, Међународног дана Рома.

Ове године уприличена су такмичења ученика у колективним спортовима, којима се традиционално одазивају ученици школе, чланови Градског атлетског клуба из Лесковца.

– Наша школа је прави расадник талената и ми сваке године бележимо значајне резултате на бројним општинским и регионалним такмичењима знања. Имамо, наравно, и великих успеха на спортским такмичењима. Недавно су наши гости тим поводом били уважени спортисти, атлетска легенда Дане Корица и рвач Давор Штефанек из Спортског савеза Србије – прича Борка Стефановић, учитељица ове школе са мноштвом награђених ученика.

Ово је повод и да се присетимо неких успеха ђака учитељице Борке који бележе значајне резултате на домаћим и међународним такмичењима.

Поводом Међународног дана књиге и јубиларне 140. годишњице Народне

Учитељица Борка са својим ђацима

библиотеке „Стеван Сремац“ у Нишу одржана је у овој библиотеци завршница 18. међународног ликовног и литерарног конкурса деце основношколског и средњошколског узраста. Током ових нишких сусрета малих уметника блистала је Марија Малићевић, талентована Подворчанка, ученица првог разреда лесковачке ОШ „Петар Тасић“. На тој великој регионалној манифестацији културе под именом „Вечни сјај библиотеке“ доминирао је Маријин акварел, цртеж на којем се двоје деце различите боје коже са рукама подигнутим ка сунцу радују пролећу.

Њен рођак Емануел Малићевић, такође ученик првог разреда ове лесковачке школе, почетком априла на општинском такмичењу рецитатора освојио је прво место и пласман на регионално такмичење „Песнице народа мог“ које се ове године одржава у Лебану. И његови другари из Подворца, Новица Камберовић и Бојана Шабановић, пласирали су се међу првих десет на овом општинском такмичењу младих песника и рецитатора.

Т. Стевановић

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА РАДА БАРАЈЕВО

Жене нарочито активне

На челу Општинске организације инвалида рада Барајево већ 12 година налази се Јованка Цветковић. За то време ово удружење је окупило и активирало велики број чланова и пружио им могућност да искажу свој таленат у пригодним радионицама. Нарочито су активне жене које се баве народном радиношћу, као што су ткање, шивење, вез...

– Све је почело пријавом за пројекат хеклања, штрикања и веза – сећа се амбициозна председница Цветковић. – С временом су се жене специјализовале за израду свечаних црквених барјака. До сада је урађено шест комада које смо поклонили црквама и манастиру на територији наше општине.

Наведеним пословима обухваћено је двадесетак жена, које на располагању имају две шиваће машине. Поред барјака израђују се делови народне ношње као што су сукње, блузе, јелеци... Своје радове редовно излажу на сајмовима, Грочанским свечаностима, у Сврљигу и у Барајеву.

Специјализовале се за израду црквених барјака

– Поред радионица народне радиности, редовно помажемо наше социјално угрожене чланове са 200 до 250 пакета хране годишње. Организујемо излете, редовно се

састајемо и уз музику дружимо – закључује Јованка Цветковић и додаје да је у удружење укључено око 600 чланова.

М. Ашковић

Стари и млади у заједничком колу

У духу традиције и очувања нематеријалне културне баштине житеља Горње Јабланице, Туристичка организација општине Медвеђа организовала је „седнице“ (посела) у којима су учествовали представници свих генерација – од најмлађих до најстаријих житеља ове вишенационалне општине југа Србије.

Циклус седница започео је 1. фебруара, скупом у Основној школи у Сијаринској Бањи, а шеснаеста, завршна седница, одржана је 30. марта 2019. године у просторији ОШ „Горња Јабланица“ у Медвеђи.

Седницу у Медвеђи отворио је Љубиша Ристић, директор Туристичке организације Медвеђа. Он је захвалио љубитељима народних игара ових крајева, који су пратили сва одржана посела, као и свим осталима који су помогли да ова, већ помало заборављена манифестација, заживи. Овом приликом Ристић је обећао да ће се сваке наредне године почетком зимског распуста екипа ТО Медвеђа дружити са становницима општине Медвеђа у новим серијалима седница. Присутне љубитеље посела поздравио је и др Небојша Арсић, председник општине Медвеђа.

Са једног од посела посвећеног гусларској традицији

Директор Института за гусле и епску поезију из Београда Рашо Вучинић поклонио је Туристичкој организацији општине Медвеђа српске гусле, које ће користити млади гуслари полазници школе гусала која је у фази формирања.

Пуна два месеца, сваког петка и суботе, становници Медвеђе имала су прилике да

се дружи са извођачима изворних песама и игара. ТО Медвеђа захваљује свим учесницима у програму, без којих седнице не би могле бити одржане, као и председницима свих месних заједница и директорима основних школа, у чијим просторијама су седнице биле приређене. Наредно виђење је фебруара 2020. године. **Д. Коцић**

СТАРА ПЛАНИНА КРИЈЕ МНОГЕ НЕТАКНУТЕ БИСЕРЕ ПРИРОДЕ

Најатрактивнији бук Старе планине

Познато је да Стара планина крије многа чуда, а једно од најлепших је Бигрени водопад, на магистралном путу Књажевац – Пирот, недалеко од варошице Кална. Водопад је висок 35 метара и једно је од чуда природе на Старој планини. Прави рај за туристе и ретко ко остаје равнодушан пред призором моћне воде, која се уз хук стропостава са планинске литице у Стањинску реку која сачињава Трговишки Тимок.

Водопад је познат љубитељима природе, туристима, фотографима, што се не може рећи и за каскадна кречњачка језерца која се налазе неколико стотине метара изнад њега. Некада је овде било 12 воденица, у свакој од њих камен је даноноћно окретао. Зубу времена одолела је само једна воденица, али она не ради јер се водопад померио десетак метара у страну.

Ангажовањем туристичке организације општине Књажевац, ова рајска башта уређена је и отворена за посетиоце.

Код извора је и манастир саграђен у 13. веку, а поред цркве обновљен је и манастирски конак. Од камена бигра са овог водопада, по којем је и добио име, урађена је висока капија на улазу у Спомен-парк у центру Књажевца, као и још неки споменици. **Драгић Ђорђевић**

ИЗАЗОВИ ЗА СТАРИЈЕ У КОМПЈУТЕРСКОЈ ЕРИ

Дигитално описмењавање

Савладавање вештина доноси особама у познијим годинама олакшице у свакодневном функционисању и отвара простор за бољи квалитет живота

Како се уопште живело без мобилних телефона, компјутера, често се питамо, као да је реч о давној прошлости а не времену од пре само двадесетак и нешто година, времену које сви добро памтимо изузев оних тада рођених. Само за њих, припаднике такозване генерације Зет, дигитални амбијент је природно окружење, са њим су срасли, другачији свет не познају.

Ми, сви остали, прилагођавали смо се у ходу, брже или спорије, више или мање успешно, али у заправо кратком периоду обрасци комуникација, информисања, дневног функционисања, претрпели су фундаменталне промене.

У великом броју случајева није то више питање избора или личне одлуке. Дигитална писменост данас је све чешће предуслов за већину радних места али и за читав низ активности и послова, од куповине авионских карата, наручивања робе преко интернета, лекова путем електронског рецепта или плаћања у самопослузи на каси без касирке, да овлаш споменемо само неке примере.

За старије особе, поготово ако су слабијег здравља и везане за кућу, ставке су другачије, као и приоритети, али потребе ништа мање. А управо је та најосетљивија категорија, као што се може претпоставити, у највећем постотку ван домаћаја модерног доба.

Једно истраживање у Великој Британији од пре неколико година показало је да 13 одсто одрасле популације не користи интернет, при чему у тој „искљученој групи“, како је названа, 75 одсто чине старији од 65 година. Британска влада је због овакве ситуације 2014. усвојила Стратегију дигиталне инклузије са роком до 2020, да буду описмењени сви код којих је то могуће, којима здравствено стање допушта.

Иста 2020. наводи се и у студији Светске здравствене организације као година до када ће, глобално, депресија постати други главни узрочник смрти, после срчаних обољења. А познато је да је депресија у тесној вези са усамљеношћу, као и да је усамљеност најчешћа болест старијих људи.

И ево нас опет код електронских медија и добробити које доносе кориснику. По речима самих испитаника, унапређен им је квалитет живота, смањена тескоба изолованости, јавио се осећај припадности друштву, модерном свету.

литет живота, смањена тескоба изолованости, јавио се осећај припадности друштву, модерном свету.

То звучи као опште место, али кад се каже скајп и визуелни контакт са децом и унуцима, на ко зна ком крају планете, телефон са разноврсним корисним апликацијама, видео игрице, фејсбук, електронске новине, књиге, онда је лако замислити колико дан може да буде занимљивији и испуњенији.

Али, није реч само о забави и занимацији. Кључни сегменти живота могу да буду електронски покривени, а најпре здравствени статус. Преко смартфона можете да пратите број пређених корака у дану, рад срца, крвни притисак, дужину спавања и квалитет сна. И још много тога другог. При том да имате и директну везу са здравственом службом у случају искрсле потребе.

Све то подразумева добру опремљеност и везе, али превасходно способност корисника. Свуда у свету, као и код нас, старијима се нуде бесплатне радионице за савладавање основних вештина. Постоји, међутим, проблем на који се недовољно обраћа пажња, а представља озбиљну препреку.

То је питање дизајна. У ИТ сектору раде млади људи, дизајнери су такође млади, тако да је све што се креира и осмишљава намењено генерацијским исписницима. Па су тако екрани мали, а тастатуре сићушне, што отежава, а понекад готово и онемогућава употребу. Међу старијима, поготово оним преко 75 година, зато је најпопуларнији таблет, због већег и прегледног екрана.

Управо тај дизајнерски моменат могао би да игра пресудну улогу у омасовљењу коришћења модерне технологије и код најстарије популације. Осмишљавање напрема за ове потенцијалне кориснике морало би за полазиште да има фактор ограничења – слабији вид и слух, као и моторичке вештине.

Неки покушаји постоје, али су суженог домета. У сарадњи са организацијом „Ејџ“ посвећеном сениорима, у Британији је пре неколико година лансиран телефон за базичну употребу, са унапред програмираних осам бројева и именима исписаним поред сваког дугмета. Не може бити једноставније и служи елементарној сврси.

Било је, међутим, и негативних коментара да су те „дечје играчке“ увредљиве за старије људе, као да су неспособни за паметне телефоне, и да је однос према новим технологијама више ствар личности и менталитета него година.

Има ту од свега помало. Биологија не може сасвим да се игнорише, а виталност се доказује на разне начине, па и ширином комуникација и активностима на друштвеним мрежама.

Убедљив пример је фејсбук на коме је дошло до смене генерација. Основана пре 15 година и првобитно намењена мањем студентском кругу, мрежа се страховитом брзином проширила на младе широм планете, да би је последњих година преузели старији.

Тинејџери су побегли на инстаграм, док на фејсу беби-бумери размењују слике и успомене.

Д. Драгић

Португалија брзо стари

Број становника у радном добу до средине века ће опасти за трећину, упозорио ОЕЦД

Португалија је таман изашла из економске кризе због које је између 2008. и 2013. морала поприлично да стеже каиш – да би се суочила са суморним прогнозама због којих ће морати да се мењају многи планови и национална политика.

Земља је почетком ове деценије била приморана да од Европске комисије, Међународног монетарног фонда и Европске централне банке затражи ванредну позајмицу од 78 милијарди евра како би избегла банкрот. Операција спасавања, унеколико слична избављењу Грчке које се збивало у исто време, сасвим је успела, мада је била прилично болна: плате у државном сектору и пензије смањене су за 20 одсто, повећан је број радних сати, смањен је број празничних дана, скресани су и буџети за здравство и образовање, док је број радних места редуциран за 700.000.

Криза је сасвим савладана тек пре две године: у 2017. економија је изашла из рецесије и забележила раст од 2,7 одсто. Незапосленост је смањена на 6,8 одсто, заведена је фискална дисциплина...

Серију добрих вести пресекала је, међутим, у марту ове године објављена анализа ОЕЦД-а, клуба 36 махом богатих земаља, чији је главни закључак био да се Португалији суочава са демографским шоком: до средине овог века број њених становника у радном добу (између 20 и 64 године) смањиће се скоро за трећину. Какве су

димензије те прогнозе, постаје јасно кад се узме у обзир да ће тај пад у другим чланицама ОЕЦД у просеку износити само пет одсто.

То, као и другде где становништво брзо стари – захваљујући сталном продужавању очекиваног животног века, нижој стопи рађања, али и исељавању из земље – налаже преиспитивање пре свега пензијског система, који ће због предстојећег демографског тренда бити највише погођен.

Број становника Португалије почео је да се смањује тек недавно: укупан број Португала-

што су Ангола и Бразил. Процена је иначе да је на врхунцу кризе, у 2009, Португалију напустило између 120.000 и 150.000 држављана – и да се само мали број њих у међувремену вратио.

Национални пензијски систем је иначе „дубински“ реформисан у претходним декадама, што му је омогућило да одржи своју финансијску стабилност, али су, с обзиром на чињеницу да ће за око три деценије на сваког запосленог бити чак седморо старијих од 65 година (данас је то тек сваки трећи), неизбежна нова прилагођавања.

да ће се доба за пензионисање померити на 69 година, што је помињано као један од сценарија за благовремено предупређивање кризе у пензијским фондовима. Премијер је ипак напоменуо и да влада „не игнорише демографске изазове“ нити тешкоће којима би у будућности могао да буде изложен целокупан систем социјалног осигурања.

Док Португалцима који у догледно време завршавају свој радни век предстоји суочавање са променама, дотле многи странци ову земљу виде као „пензионерски рај“: све више је оних који се тамо досељавају, привучени лепим плажама, идиличним руралним областима, пријатном климом – а пре свега пореским олакшицама на пензионерске приходе.

Португалија као одређене највише одговара британским и скандинавским пензионерима, поготово оним боље стојећим, јер им се тамо, за разлику од домовине, не опорезују приходи од пензија, камата, дивиденде, рентираног стамбеног простора и слично.

Додатни мамац су прилично нижи трошкови живота у поређењу са водећим европским економијама, што практично значи да им фунта или еврo у Португалији вреде више него код куће.

Због овога, међутим, гунђају домаћи пензионери, сматрајући да су дискриминисани, јер не уживају ниједну од пореских олакшица које се нуде странцима.

Португалија иначе заузима географски простор нешто мало већи од Србије, али њена економија (БДП) је око седам пута већа, па сходно томе и животни стандард виши. Неки проблеми су, међутим, универзални.

ца, којих је 2009. било 10,7 милиона, данас је 10,3 милиона, док се до 2050. очекује да ће пасти на испод седам милиона.

Занимљиво је да је егзодус младих у боље стојеће земље ЕУ тамо био и званично подстицан: из врха владе им је, на врхунцу кризе, препоручивано да посао потраже у иностранству. Не зна се тачан број оних који су се одазвали том позиву тадашњег премијера, али се процењује да их је било на хиљаде.

Занимљиво је да је учитељима, који су због смањивања буџетских ставки за образовање остајали без посла, препоручивано да га потраже у бившим португалским колонијама као

Почетна идеја је да се створе подстицаји и услови да они који се приближавају добу за пензионисање на тржишту рада остану што дуже.

Променама успостављеним 2014, граница за одлазак у пензију померена је са 65 на 66 година, и у том погледу су изједначени мушкарци и жене. У системске закона уграђена је клаузула усаглашавања границе за престанак радног века са очекиваним животним веком, па се тако предвиђа да ће се за десет година у пензију одлазити са навршених 67 година.

Премијер Антонио Коста је, међутим, средином априла био принуђен да оповргне гласине

АРАНЂЕЛОВАЦ

Живот је леп и у старости

У препуној дворани „Парк“ у Аранђеловцу одржана је занимљива приредба под називом „Живот је леп“ са око 150 учесника узраста од пет до 80 година. Мотив за одржавање ове манифестације било је међугенерациско дружење, а један од организатора било је Удружење пензионера општине Аранђеловац. Паралелно са извођачима на бини, на великом видео-биму приказани су стваралаштво и активности аранђеловачког Удружења пензионера са акцентом на културно-забавне и спортске активности.

Четрдесет учесника из Удружења пензионера Аранђеловац представило се наступом хора, групе певача и фолклора. Гости из Младеновца „Весели Космајци“ и Дневни клуб „Драпшин“ извели су сплет игара из Шумадије. Чувена певачка група „Срећне зоре“ певала је изворне песме. КУД

„Електропорцелан“ из Аранђеловца, са око 50 чланова, извео је сплет игара. Плесни студио РМП из Аранђеловца представио је и чланове предшколског узраста који су извели латиноамеричке плесове и чувену мелодију Ђурђевдан.

Врхунац свега било је Бранково коло у које су се ухватиле све генерације које су учествовале у програму.

Публика је пуних 90 минута уживала у квалитетном програму, а дружење је настављено у просторијама Удружења. **М. М.**

Нишка бања: кад замиришу јорговани

Дводневна културно-туристичка манифестација под називом „Кад замиришу јорговани“, 16. по реду, одржана је 12. и 13. априла у Нишкој Бањи. Манифестацију је организовало Удружење жена „Круна“ уз свесрдну помоћ општине Нишка бања. Два дана посвећена препознатљивом пролећном цвећу била су прилика за представљање туристичке понуде Бање пред нову сезону али и за дружење домаћина са многобројним гостима.

Организатори су се потрудили да Бања тих дана буде посебна, процветала и мирисна. Венац од јоргована постављен је на улазу у централно бањско шеталиште а дуж улице било је много тезги са сувенирима и занатским производима. Отварање манифестације увеличао је дефиле свих учесника а посебно интересовање било је за избор мис јоргована. Проглашени су и најбољи литерарни и ликовни радови нишких основаца на тему – јоргован.

Жене из „Круне“ дружиле су се у порти цркве Свети Илија са децом из вртића „Венчић“.

Љ. Г.

ПРВИ САБОР ЧУВАРА НАРОДНЕ БАШТИНЕ У СВРЉИГУ

Неговање изворне традиције

У организацији Центра за туризам, културу и спорт Сврљиг, на иницијативу Лазара Савића, Сврљижанина који се и сам бави изворним стваралаштвом, недавно је одржан и први Сабор чувара народне баштине. Ова манифестација прихватила је песнике, здравичаре приповедача, људе који се баве стваралаштвом на народном језику, као и извођаче који свирају гајде, гусле, цевару, кавал, шупељку, окарину, дудук, дудућку, хармонику и друге изворне инструменте. Одазвало се око 20 учесника,

сабораша из Ниша, Кочана, Књажевца, Зајечара, Бољевца, Пирота, Беле Паланке, Ужица

и Сврљига и они су те вечери приказали своја песничка и музичка дела.

Истовремено у холу Центра за туризам, културу и спорт организована је изложба народних ношњи, опанчара и других заната. Мирослав Марковић, директор овдашње културне установе, каже да је ово почетак сусретања чувара изворне традиције из Србије и да ће их до године бити више. Посебну драж овој манифестацији, по речима Марковића, дали су млади људи који воле, уче и чувају изворно старалаштво и традицију својих крајева исказану кроз песму, музику и игру.

С. Ђорђевић

Допринос пензионера

На локалитету Тић поље на Златибору одржана је акција пошумљавања у којој је засађено 2.500 садница црног бора. Иницијатор овог догађаја било је Удружење пензионера општине Чајетина које је успело да уједини младе и старе да заједничким напорима дају допринос заштити животне средине и подсети на важност шумског екосистема. Радну акцију подржали су локални спортски клубови, као и чланови пензионерских удружења из околних општина, Пожеге и Ужица. Немерљив допринос организацији дала је и локална самоуправа, а акцијашима се прикључио и заменик председника општине Чајетина, Арсен Ђурић.

Док су засуканих рукава својски радили, не признајући ни умор ни године, пензионери су запевали из вика. Организатори су се постарали да се након пошумљавања ак-

цијаши окрепе, па је припремљена богата трпеза, а овај важан подухват завршен је ужичким колом, а читав догађај овековечен заједничком фотографијом. Председник

Удружења пензионера општине Чајетина Славко Пантовић истиче да је презадовољан како је акција протекла.

Д. Росић

ЛЕСКОВЧАНИ ОБЕЛЕЖИЛИ СВЕТСКИ ДАН ПЛАНЕТЕ ЗЕМЉЕ

Заштита четинара и ретких животињских врста

Обележавање Међународног дана планете земље, 22. априла, ове године било је фокусирано на заштиту врста угрожених људском небригом. У Лесковцу се овај дан традиционално обележава, а највећи допринос томе ове године дали су припадници трећег доба.

Чланови Клуба пријатељства лесковачког Удружења пензионера, 22. априла су организовали матине са пригодним наступом појединаца. Била је то прилика да се окупе сви припадници Клуба пријатељства рођени у априлу и да замоле „чуваре здраве животне средине, да је оставимо стварно здраву нашим најмлађима у наследство“. Умели су они то веома лепо уз песму и игру, пригодним програмом, а доцније уз иће и пиће са сопственим скромним средствима.

Поводом светског Дана планете земље млади у Власотинцу су започели овопролећне активности на заштити животне средине. За-

једничком акцијом са припадницима Војске Србије очишћен је донедавно запуштени локалитет „Чаробна долина“ (на слици).

У последњих пет година на подручју града Лесковца на локацијама 144 месне заједнице очишћено је око 300 сметлишта и дивљих депонија и на рециклажну депонију „Жељковац“ однесено око 4.000 тона разног отпада и смећа. Посебно су били угрожени водотокови и сеоски пашњаци...

Међутим, љубитељи природе у овоме граду нису задовољни заштитом четинара и храстових младица у време новогодишњих и божићних празника. Великом и неконтролисаним употребом пестицида и хербицида многе мање птице и животиње у лесковачком крају су угрожене. Посебно је угрожена лесковачка кртица коју тамошњи повртари, произвођачи раног поврћа масовно трују.

Т. Стевановић

ПОЧЕО ДРИНСКИ КУП ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

Прво коло у Бањи Ковиљачи

Прво коло Дринског купа, спортског такмичења намењеног грађанима трећег доба, одржано је 25. марта у Бањи Ковиљачи. Пензионери су се надметали у фудбалу и кошарци.

– У такмичење су се укључиле општине са десне и леве обале Дрине. Дошле су екипе Бајине Баште, Љубовије, Лознице, Бање Ковиљаче, Зворника, Сребренице, Власенице, Шековића, Милића и Братунца – каже Спасоје Илић, члан екипе Бајина Баште, на чију иницијативу је и покренут Дрински куп.

Фудбалери су имали задатак да са 10 метара удаљености погађају гол широк метар и висок 70 сантиметара. Прво место припало је трочланој екипи Сребренице, друга је била Власеница, а трећа екипа Бање Ковиљаче. Мирјана Јелисавчић, чланица бајинобаштанске екипе, била је најбољи појединац, мада је још осам такмичара имало максималан учинак. Али, Мирјана је била најстарија.

У кошарци победник је била екипа Бање Ковиљаче, следе Власеница и Љубовија. Најбољи појединац био је Митар Марковић из победничке екипе.

Друго коло Дринског купа одржаће се у мају у Бајиној Башти. **М. Андрић**

АЛЕКСИНАЦ

У знаку домаћина

Општинска организација инвалида рада Алексинца била је домаћин такмичења у шаху и пикаду, на коме су, осим домаћина, учествовали и представници организација инвалида рада из Зајечара, Бољевца и Књажевца.

У пикаду су се такмичиле жене, а прво место освојила је екипа домаћина, друге су биле представнице Књажевца, а трећа екипа Зајечара. У појединачном пласману, најбоља је била Јаворка Глигоријевић.

У шаху у мушкој конкуренцији такође су тријумфовали домаћини, испред представника Бољевца (друго место) и Књажевца (трећепласирани).

Три најбоље екипе у обе дисциплине награђене су дипломама и медаљама. Свечаном уручивању признања присуствовао је и председник Савеза инвалида рада Србије, Божидар Цекић, који је домаћинима поконио шаховску гарнитуру и таблу за пикадо са стрелицама. **С. И.**

БЕОГРАД

Јубилеј клуба пензионера ЕДБ

Пензионери Електродистрибуције Београд недавно су обележили 30-годишњицу оснивања свог клуба. Овај леп јубилеј свечано је обележен уз присуство већег броја чланова клуба, као и гостију. Тим поводом тридесетак чланова клуба (на слици) добило је захвалнице, као признање за значајан допринос раду клуба на задацима међусобне помоћи, сарадње и солидарности, што је утицало на његов опстанак свих ових година.

Према речима председнице клуба, Гордане Благојевић, након свечаног уводног дела, сусрет је настављен уз песму и игру и пријатељско дружење. **Г. Б.**

Фото: Општина Ада

СТЕРИЈИНО

Прва олимпијада

Крајем марта у селу Стеријино у општини Ада одржана је прва олимпијада пензионера ове севернобанатске општине, преноси новосадски Дневник.

Такмичари, њих 180, надметали су се у шаху, преферансу, viseћој кугли, пикаду и бацању плочица. Учествовале су екипе пензионерских удружења из Аде, Мола, Утрина, Стеријиног и Оборњаче.

Према олимпијској традицији, после свечаног отварања, уприличено је паљење олимпијског пламена и полагање заклетве. Поред такмичења одржани су и културни програми, а посетиоци су могли да погледају и изложбе старих заната, производа, рукотворина и колача.

Првој пензионерској олимпијади присуствовало је око 450 такмичара и посетилаца а најбољима у свим такмичарским дисциплинама уручена су признања.

Председник ађанске општине Золтан Билицки захвалио је организаторима, као и свим учесницима, који су допринели успешном одржавању ове манифестације. Нагласио је да локална самоуправа жели да се оваква окупљања организују сваке године. **Г. О.**

ДИМИТРОВГРАД

Четврта олимпијада особа трећег доба

Почетком априла у Димитровграду је одржана Четврта међународна олимпијада особа трећег доба. Учествовали су пензионери из Пиротског округа и из Годеча из суседне Бугарске.

Организатори манифестације били су Општинско удружење пензионера Димитровград, са председником Асеном Радоицевим на челу, и надлежни из СЦ Цариброд, где су и одржана надметања.

У такмичењу су учествовале две екипе Димитровграда, две екипе Бабушнице и по једна из Пирота, Беле Паланке и Годеча.

Такмичари, мушкарци и жене, надметали су се у шаху, кошарци, пикаду, фудбалу и штафети четири пута 50 метара. Најбоља је била екипа такмичара Димитровград 2, којој је припао пехар, а друго место је освојила екипа Бабушница 1 (удружење Лужница). Трећепласирани су били суседи из Годеча. Екипа Пирота освојила је 4. место, али, како рече председник Градског удружења пензионера Пирота, Ђорђе Митић, важно је учествовати и дружити се. **С. П.**

ОБРЕНОВАЦ

Пензионери бесплатно у Врњачкој Бањи

У циљу унапређења услова живота и друштвеног активизма старих лица, Градска општина Обреновац је прошле године организовала бесплатне једнодневне излете за најстарије суграђане (на слици). Излетима до изабраних туристичких дестинација било је обухваћено неколико хиљада пензионера.

Ове године заинтересовани могу да се пријаве за дводневни боравак у Врњачкој Бањи. Најстарији Обреновчани боравиће у хотелу високе категорије где ће моћи да обаве систематске прегледе и да користе све хотелске садржаје.

Овај кратки опоравак обезбеђен је за дванаест хиљада најстаријих Обреновчана, а пензионери уз пријаву треба да доставе копију личне карте и последњег извештаја о исплати пензије. Ове туристичке туре организују се на сваке две недеље.

Поред бесплатних једнодневних излета за најстарије, ГО Обреновац је обезбедио бројне друге садржаје за своје суграђане. **М. А.**

МИРИЈЕВО

Улаз са стотину ружа

Да се уз мало добре воље и љубави према цвећу, и са мало новца, улаз у зграду може претворити у праву цветну оазу, доказали су многи станари Београда. Један такав пример забележен је у београдском насељу Миријево.

Захваљујући неколици вредних и предузимљивих пензионера, улаз испред стамбене зграде у улици Миријевски венац 7 добио је нови изглед. Простор испред зграде више није у корову и смећу, већ га краси више од стотину разнобојних ружа, зелено растиње, десетак липа и прелепе јелке.

Да би ова башта вредних пензионера била још лепша, станарима су помогли и радници ЈКП „Зеленило Београд“ од којих су добили две клупе. СО Звездара, као награду за учешће у акцији „За зеленији Београд“, поклонила им је оgradu, док је ЈКП „Јавна расвета“ поставила осветљење.

Станари ове зграде свакодневно уживају у својој прелепој башти у којој од априла па све до октобра цветају руже. **М. Т.**

ГЦ СУБОТИЦА

Промоција андроид апликације

Геронтолошки центар Суботица прва је установа социјалне заштите у Србији који има своју апликацију за андроид уређаје. Апликација је настала у оквиру пројекта „Бригом против предрасуда“ који финансира Фондација за отворено друштво и доступна је на српском, мађарском, енглеском и ромском језику.

Апликација би требало да олакша корисницима и њиховим породицама да се упознају са радом Центра, а план је да се у будућности на овај начин омогући заказивање састанака са стручним радником и попуњавање формулара за усељење.

Према речима Ненада Иванишевића, директора Геронтолошког центра, апликацију су урадили запослени у овој установи, а троје припадника ромске заједнице, који су учествовали у пројекту „Бригом против предрасуда“ добиће посао у Геронтолошком центру, што је најбољи пример инклузије Рома. **Г. О.**

РУМА

Оригами у ГЦ „Срем“

Геронтолошки центар „Срем“ може се похвалити још једном секцијом за своје кориснике. Недавно је Никола Пјевац, радник установе и председник Удружења српско-јапанског пријатељства „Срце Срема“, почео да их обучава јапанској вештини прављења модела од папира (на слици). Вештина оригами изазвала је интересовање становника ГЦ „Срем“, који су показали велико задовољство након што су направили прве моделе. **Г. В.**

Више од радничког празника

Радници Чикага заслужни су што данас већи део човечанства обележава Први мај као међународни празник рада. Они су, као што је углавном познато, инспирисани успехом канадских радника из 1884, две године касније почели своју битку за осмочасовно радно време, што је тековина коју у добром делу планете и данас уживају они који имају посао и радно место.

Догађај који је у историји назван „Хејмаркетским нередима“ или масакром, односи се на инцидент који се догодио у Чикагу 4. маја 1886. године, на Тргу Хејмаркет. Демонстрације су имале сврху да подрже захтев синдиката, испостављен 1. маја, за осмочасовно радно време, и у први мах су биле мирне. Међутим, непозната особа чији идентитет никад није утврђен бацила је бомбу на полицију, која је узвратила ватром. Резултат је био седам мртвих припадника снага реда и четири цивила, а рањено је 67 полицајаца. Осам анархиста је осуђено за заверу, четворица су осуђена на смрт. Смртна казна је извршена 11. новембра 1887, иако докази против њих никада нису пронађени.

Године 1904. на интернационалној Социјалистичкој конференцији у Амстердаму, Први мај је проглашен нерадним даном. Социјалисти, комунисти и анархисти су ово једногласно подржали и озваничили овај дан који се сада слави као празник рада у више од 80 земаља.

Прва капиталистичка држава која је славила Први мај била је Хитлерова Немачка. Априла 1933. године, свега два месеца након што су дошли на власт, немачки националсоцијалисти прогласили су Први мај Даном националног рада и државним празником, и објавили да ће све прославе организовати влада. Прославе других политичких и друштвених чинилаца биле су забрањене. Иначе, сви фашисти, осим нациста, репресивно су забрањивали Први мај.

Последњих година, поред Празника рада, традиционално

обележено штрајковима, парадама и повременим насилним протестима, у западној Европи установљен је и EuroMayDay, који су промовисале првенствено мреже феминистичких, антикапиталистичких и имигрантских организација. Он се такође одржава 1. маја, али је усмерен на борбу против несигурности, а творци на њега гледају као на ажурирање старог празника. Процењује се да под слоганом „Људи, који живите у несигурности, уједините се и штрајкујте за слободну, отворе-

Иако цео свет празник рада слави 1. маја, Американци и Канађани имају другачији датум. Наиме, њихов празник је клизни и слави се првог понедељка у септембру. Он служи да обележи економски и друштвени допринос радника, а зове се „Labor day“, тј. Дан рада. Његово успостављање је предложио машиниста Метју Мегвајер 1882. године, први пут је обележен у држави Орегон, док је национални празник постао тек 1896. године. А док Срби роштиљају, Французи, Шпан-

роштиљем на отвореном. Мало је познато да је тај обичај наслеђен од предака широм света који су, давно пре него што је 1. мај постао празник рада, тај дан обележавали као пролећну светковину, играјући и певајући и славећи поновно рађање природе. Та древна светковина за Келте и Старе Словене била је најзначајнији дан у години – кад се од природних сила и богова који њоме владају тражила заштита живота и здравља, благостање, успешност у лову, риболову, сетви и жетви.

ну и радикалну Европу“ тог дана око 300.000 људи протестује против несигурности на европским улицама.

Осим, рекосмо, традиционалних демонстрација за 1. мај, запослени народ Француске има још један леп обичај. Наиме, у складу са маниром који датира још из 16. века, из доба краља Шарла IX, Французи својим вољенима, пријатељима и рођацима поклањају ђурђевак. Данас француска држава ослобађа плаћања пореза продају ђурђевака тога дана, али само ако су убрани у природи и нису купљени за препродају.

и Италијани демонстрирају, Американци за Дан рада купују. Трговци тврде да је промет тог дана други најисплативији после „црног петка“.

Први мај у Србији обележен је први пут 1893. године протестним скуповима у Београду. Првомајске прославе у сеоским срединама почеле су две године касније, најпре у селу Дубона, код Младеновца. У Србији и региону с временом је постала традиција да се тог дана у зору излази на Првомајски уранак у природу, а такав обичај постоји у још неким деловима Европе, где се први мајски дан слави као почетак пролећа са излетима и

И данас у Тимочкој крајини, где су се пагански обичаји задржали у својој изворној форми (коју углавном чувају Власи), усред неког планинског села постави се дрвени стуб који симболизује Мајско дрво, окити се разнобојним крпцама и слаткишима, па се око њега „вијоре“ девојке држећи се за руке и призивајући шумске виле да им се придруже. Три пута обиђу око неког стабла лепе крошње певушећи: „Дрво нам се разгранало, мени срећу расцветало“, верујући да тако себи доносе спокој, срећу и пријатељство са свима.

Драгана Грујић

Услов за старосну пензију – најмање 15 година стажа осигурања

? М. А., Лозница: Моја сестра има 53 године и тек недавно је први пут засновала радни однос. Да ли ће она икада остварити право на пензију, с обзиром на то да ће имати више од 65 година живота када напуни 15 година стажа.

Одговор: Према одредби члана 175, тачка 2 Закона о раду, радни однос престаје када запослени наврши 65 година живота и минимум 15 година стажа. Наравно, под условом да се запослени и послодавац другачије не договореле.

Ови услови су кумулативни, што значи да радни однос не мора да престане кад неко напуни 65 година. Напротив. За запослене који су у радном односу и после 65. године, послодавац је у обавези да, као и до тада, уплаћује доприносе за ПИО на основу којих се утврђује укупан стаж.

Значи, важно је да лице које предаје захтев за старосну пензију има 15 година уплаћених доприноса. Осим тога Законом о ПИО није прописано да осигураник по било ком основу запослености, било да је реч о самосталним делатностима или пољопривредницима, престаје да ради са навршених 65 година.

Дакле, особа која се запослила у каснијем периоду живота може да оствари пензију ако настави да ради и после 65. године док не буде имала најмање 15 година уплаћених доприноса.

Посебан стаж

? К. И., Лазаревац: Можете ли појаснити шта је то посебан стаж и зашто се он при оцени услова за стицање права на пензију не узима у обзир.

Одговор: За разлику од стажа осигурања (који подразумева време проведено у осигурању за које су плаћени доприноси), посебан стаж за своју основу нема рад, или самосталну делатност, већ се утврђује лицима која су поједине периоде провела у оружаним акцијама, односно у заробљеништву, на лечењу, или рехабилитацији у вези са тим акцијама, као и женама које су родиле троје деце. Посебан стаж се, дакле, при оцени услова за стицање права не узима у

обзир, већ се само урачунава у укупан, пензијски стаж, при одређивању висине пензије. Ово је најзначајнија разлика и о њој се мора водити рачуна када се одлучује о престанку каријере и одласку у пензију.

За разлику од стажа осигурања, који се утврђује на основу пријава регистрованих у матичној евиденцији, посебан стаж се искључиво утврђује по захтеву осигураника, решењем (деталније о томе можете прочитати у овом броју у рубрици „Реч струке“).

Електронска достава података о стажу није могућа

? С. Л., Сврљиг: Да ли постоји могућност да ми путем електронске поште доставите податке о стажу?

ОДГОВОР: Фонд ПИО не доставља податке о стажу својих осигураника електронским путем. Због немогућности одговарајуће идентификације лица која нам се овим путем обра-

ћају (без обзира на достављене податке), а узимајући у обзир законску обавезу заштите личних података корисника и осигураника, омакве податке не достављамо електронским путем.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Исплата погребних трошкова у иностранству

? К. Л., Београд: Да ли пензионери који примају пензију Републике Србије а живе у иностранству (нпр. у републикама бивше СФРЈ) имају право на накнаду трошкова сахране и у којим условима? Да ли они који сnose трошкове сахране остварују право на ту накнаду и ако су пензионери сахрањени у иностранству?

Одговор: Законом о пензијском и инвалидском осигурању предвиђено је да лица која су сносила погребне трошкове по основу смрти корисника пензије имају право на новчану накнаду за погребне трошкове, које им, по достављању предвиђене документације, исплаћује Фонд ПИО. Дакле, новчану накнаду погребних трошкова добија особа која је сносила трошкове сахране и то може недвосмислено да документује (оригиналним рачуном на име), с тим што то може бити члан породице преминулог корисника пензије или неко друго лице које је сносило погребне трошкове.

Да би се остварило поменуто право, неопходно је поднети захтев који се може добити у свакој филијали Републичког фонда ПИО или одштампати са сајта www.pio.rs (мени Обраци). У самом образцу захтева за накнаду погребних трошкова наведен је списак документације коју је неопходно приложити, тј. списак доказа потребних за остваривање права. Уз захтев се, између осталог, прилаже: извод из матичне књиге умрлих у оригиналу или овереној фотокопији, рачун о трошковима сахране у оригиналу, доказ којим се потврђује идентитет (лична карта на увид или уверење о пребивалишту), копија картице текућег рачуна подносиоца захтева са уписаним именом, презименом и бројем партије текућег рачуна итд.

Новчану накнаду за погребне трошкове исплаћује се и у случају да је преминули корисник пензије Републичког фон-

да ПИО имао пребивалиште у другој држави, као и у случају да је сахрањен у другој држави, а исплата ове накнаде врши се или у Србији, или у другој држави, уколико је међународним споразумом између Србије и те државе предвиђен трансфер новчане накнаде за погребне трошкове.

Када је конкретно реч о републикама бивше СФРЈ, у случају да је преминули корисник живео на територији Босне и Херцеговине или Црне Горе, поред доказа наведених у образцу захтева, неопходно је доставити и потврду да по истом основу није исплаћена новчану накнаду за погребне трошкове и из пензијских фондова наведених држава.

Новчану накнаду по основу смрти корисника пензије РФ ПИО исплаћује се и на територији Македоније и Хрватске, без потребе достављања доказа о исплати исте накнаде од стране пензијских фондова ових држава, јер се по македонским и хрватским прописима о ПИО ова накнада не исплаћује.

Трансфер новчане накнаде за погребне трошкове се не врши на територију Словеније, већ је у случају остваривања овог права по основу смрти корисника пензије РФ ПИО који је живео у Словенији, могућа исплата само овлашћеном лицу у Србији.

Напомињемо да Републички фонд ПИО новчану накнаду за погребне трошкове исплаћује само по основу смрти корисника који је право на пензију остварио по закону Републике Србије.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	МЛАДИ ИЗДАНАК ГРАНЕ	ЧУВЕНА ПЕЋИНА У ШПАНИЈИ	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ТАНАК, ВИТАК (ПЕСН.)	ИМЕ ГЛУМИЦЕ АЂАНИ	ПРИПО- ВЕДАЧКИ (ЛАТ.)	ОСТРВО У ШКОТСКОЈ
СИМБОЛ ЛАНТАНА			ИМЕ ПЕВ. ТАРНЕР ГРДИТИ, КОРИТИ				
УТВРЂЕНИ ДВОРАЦ У ШПАНИЈИ							
ПТИЦА КОЈА СЕ НЕ СЕЛИ							
НАРОДНА ИГРА У СЛАВониЈИ							
ОСТАВА, ДЕПОЗИТ							МЕСТО И ЛЕЧИЛИШТЕ У СРБИЈИ
МОЧВАНО ЗЕМЉИ-ШТЕ				ЛИСАЦ ОДМИЛА ИМЕ ГЛУМ. ЈОВОВИЋ			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРАД У ИТАЛИЈИ ЈЕЛО ОД ХЛЕБА				ДОМАЋЕ ГОВЕЧЕ ИТ. РЕЖИСЕР ВИТОРИО ДЕ		
АУТО-ОЗНАКА ПАНЧЕВА			ИМЕ ФИЗИЧ. ЊУТНА НЕПОБИТ. ЧИЊЕНИЦА				
ОЗНАКА ОБИМА		МЕСТО У СРБИЈИ ДРУГЕ, ОСТАЛЕ					
ДЕО ДУВАЧКОГ ИНСТРУМЕНТА						СИМБОЛ ЗА БОР ГРАД У АУСТРАЛИЈИ	
СТАРИ СЛОВЕН				ГРАД У ИЗРАЕЛУ МЕСТО ВАЂЕЊА СОЛИ			
СТАРЕШИНА (АРАП.)					1. И 17. СЛОВО ОДРЖАВАТЕЉ РЕДА		
ОЗНАКА ЗА АЛТ		СКАНДИН. БОГИЊА УСУДА БАЊА КОД БИХАЋА					
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ВРСТА ПТИЦЕ АМАТЕР. ШАХ. КЛУБ						ИЗНАД, ПОВРХ
ИНИЦИЈАЛИ НАУЧНИКА АЈНШТАЈНА			ЛУКА У ЈЕМЕНУ ЕМАНАЦИЈА (СКР.)				
КУЋИЦА ЗА ПСА							
ПРИЈАТЕЉ, КОЛЕГА (ФРАНЦ.)							

МАГИЧНИ ЛИК

	1	2	3	4	5	6
1						
2						
3						
4						
5						
6						

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

- Прибор за безбедно искакање из авиона,
- Изабрати,
- Искрен пријатељ прихваћен као брат,
- Кончан рачун (мн.),
- Градић у Републици Српској,
- Тући батином.

СЛОВНИ РЕБУСИ

(7)

Н → ААААА

(7,5)

Cs   А
            л

СТИХОВАНА УКРШТЕНИЦА

1					
2					
3					
4					
5					

- Ово име у себи крије ВЕЛИКУ РЕКУ Средње Азије.
- ГРЧКА ово ПОЛУОСТРВО има, из географије познато свима.
- Зна се шта АЛАС ради, из мора, језера и река рибу вади.
- Ако нећеш сада, урада то било када.
- Леп ГРАД, улице уске у јужном делу Турске.

РЕШЕЊЕ ИЗ ОВОГ БРОЈА-СКАНДИНАВКА: ла, Тина, Алказар, станара, тарабан, аманет, рит, лис, Рим, во, па, Исак, о, Ирино, писак, б, ант, Акам реис, ањ, норма, галеб, аа, Аден, штенара, камарад, МАГИЧАН ЛИК: падбран, одабрати, побратим, обрачун, братуца, ПАТИНАТИ. РЕБУСИ: капетап, анализа стања. СТИХОВАНА УКРШТЕНИЦА: Тарим, Атика, рибар, икада, Марас

Да ли сте знали ...

– да је Ускрс најстарији хришћански празник који празнују верници широм света? Обичаји се разликују од земље до земље,

па чак и од града до града, али оно што је заједничко свима јесте да је ово празник који симболише мир, радост и нови живот. Ускрс је покретни празник који увек пада у недељу.

– да се у Северној Америци организује лов на ускршња јаја која траже деца? Верује се да је јаја оставио ускршњи зец заједно са поклонима

за малишане. Белгијанци говоре деци да ће им ускршња јаја донети звона из Рима. Наиме, звона не звоне на Велику суботу зато што су „отишла у Рим“. У Шкотској су дечаке тукли по задњици да би се из њих истерало лоше понашање. Они имају изреку „истучен као на Ускрс“, која значи да је особа за преступ добила преблагу казну.

– да је највеће чоколадно ускршње јаје направљено у Италији 2011. године? Јаје је било високо 10,39 метара и тешко 7.200 кг, што значи да је било више од жирафе и теже од слона!

– да се у Украјини налази једини музеј ускршњих јаја на свету који се назива „Pysanka“, чији је централни део је у облику јајета? Делови екстеријера и унутар куполе обојени су тако да личе на ускршње јаје. Музеј „Pysanka“ поседује колекцију од око 10.000 ускршњих јаја из скоро свих делова света. Постоји и збирка старијих ускршњих јаја, која датирају из 19. и 20. века.

– да се у збирци ускршњих јаја у Музеју Понишавља у Пироту чува јаје старо више од сто година? У збирци ускршњих јаја су чуваркуће или „перашке“, што је локални назив за украшена јаја. Таква јаја су се најдуже очувала у народу а најстарије такво јаје је из 1917. године и на њему је нацртана пчела и исписана слова Х. В. (Христос васкрсе). У овој колекцији су и ускршња јаја из Сукова из 1920, јаја из 1936, 1943. и 1950. године.

– да се у збирци ускршњих јаја у Музеју Понишавља у Пироту чува јаје старо више од сто година? У збирци ускршњих јаја су чуваркуће или „перашке“, што је

локални назив за украшена јаја. Таква јаја су се најдуже очувала у народу а најстарије такво јаје је из 1917. године и на њему је нацртана пчела и исписана слова Х. В. (Христос васкрсе). У овој колекцији су и ускршња јаја из Сукова из 1920, јаја из 1936, 1943. и 1950. године.

– да се Ускршње острво, најсамљеније место на свету, налази усред Пацифика? Острво је 5. априла 1722. године открио холандски морепловац Јакоб Рогевен. Како је био Ускрс, острво је названо Ускршње. Све до 1888. године острво није припадало никоме, а онда је припојено Чилеу као најближој држави.

– да се Ускршње острво, најсамљеније место на свету, налази усред Пацифика? Острво је 5. априла 1722. године открио холандски морепловац Јакоб Рогевен. Како је био Ускрс, острво је названо Ускршње. Све до 1888. године острво није припадало никоме, а онда је припојено Чилеу као најближој држави.

(Не)радне теме и дилеме

Жене су Празник рада прославили радно. Прале су судове.

Ако се замерите шефу, радни дани брзо могу да се претворе у нерадне.

Дан рада млади прослављају ноћу.

За Празник рада највише ће радити мобилни телефони.

Рад је створио човека, али показује све мање креације.

Шаљем му твит, па смо квит.

Како да нам не пролазе возови, кад смо и железничке станице укинули.

Нисам сујеверан, али провести Дан рада на Бироу за запошљавање није добар знак.

Дејан Патаковић

Жута оса

Моја баба је била неписмена, али је зато кувала пасуљ који шест језика говори.

Одебљао му је језик. Ујела га „жута оса“.

Ако већ не можемо да вратимо време, враћамо сат уназад.

Људи су пролазни. Само је живот један.

Празан је јер је пун себе.

Зоран Т. Поповић

ДОКТОРЕ, ТАЧНО ЈЕ ДА ПУНО ПИЈЕМ
...АЛИ ДОСТА И ПРОСПЕМ...
ЈЕР МИ ДРХТЕ РУКЕ!

Иван Лазаревић

Муке

Мука ми је од живота у коме се много мучим.

Лако бих банци вратио кредит. Проблем ми је камата.

Од свега чега се сећам, ништа није ушло у историју.

О власти пише штампа, а електронски медији је само оговарају.

Нисам могао у очи да га погледам, али сам му скресао све у брк.

Много више бисмо постигли, али нисмо стигли.

Милен Миливојевић

Лековите (пролећне) мисли

Пролећна киша је као моја пензија. Зачас нестане!

Хвала сунцу. Смањује ми рачун за струју.

У пролеће се све буди. Једино никако да се пробуде нечије савести.

Расаднике „неписмености“ треба да заливамо ТВ образовним програмом.

Огрејаће и мене сунце. Док физикалишем.

У пролеће је топлије, па новац пре испари.

Душан Старчевић